

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Савска улица 25/IV, Београд
Број: 4/0-01-177/2021-26
Веба: 4/0-01-575/2020
Датум: 02.07.2021. године

„Објављени текст не садржи заштићене или изостављене податке. Заштићени подаци приказани су ознаком [...] или у распону који Комисија сматра одговарајућим начином заштите, а изостављени подаци ознаком ХХХ”

Анонимизирана верзија

Савет Комисије за заштиту конкуренције, на основу чл. 22. ст. 2. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09 и 95/13), и чл. 101. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, број 18/2016 и 95/2018 - аутентично тумачење) и чл. 3. и 4. Уредбе о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за одређивање тих мера („Службени гласник РС“, број 50/2010), одлучујући у поступку покренутом против следећих привредних друштава: Предузеће за трговину и услуге Roaming Electronics d.o.o. Враџар, матични број 17540602 са регистрованим седиштем на адреси Трише Кеџлеровића 27л Београд, које заступа директор Александар Јанковић преко пуномоћника адвоката Владана Драшковића из Београда, Богољуба Чукића 13, Предузеће за производњу и трговину Техноманија д.о.о. Београд, матични број 17233041, са регистрованим седиштем на адреси Милутина Миланковића 7б, Нови Београд, које заступа директор Дејан Радуловић преко пуномоћника адвоката Владана Драшковића из Београда, Богољуба Чукића 13, XLS d.o.o. Beograd (Zemun), матични број: 21052868, са регистрованим седиштем на адреси Грмечка 44, Земун, које заступа директор Милко Ђерић преко пуномоћника адвоката Тијане Којовић из Београда, ВДК Адвокати АОД, Булевар краља Александра 28, Gigatron eksport-import, prodaja i servis računara na veliko i malo d.o.o. Beograd, матични број: 17479946, са регистрованим седиштем на адреси Кировљева 17, Београд, које заступа директор Владан Јанковић преко пуномоћника адвоката Николе Михајловић из Београда, Бањалучка 10/8, Tehnomedia Centar doo Zaječar, матични број 20168501, са регистрованим седиштем на адреси Генерала Гамбете 44, Зајечар, које заступа директор Драган Јовановић и Emmezeta Srbija društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd (Novi Beograd), матични број 20276444, са регистрованим седиштем на адреси Партизанске авијације 2А, Београд – Нови Београд, које заступају директори Slobodan Skolnik и Andrzej Pawel Sitarz преко пуномоћника адвоката Бојана Вучковића из Београда, Карановић&Партнерс ОАД, Ресавска 23, ради утврђивања повреде конкуренције из члана 10. Закона на 57. седници одржаној 02.07.2021. године, доноси

РЕШЕЊЕ

I УТВРЂУЈЕ СЕ да су привредна друштва: Предузеће за трговину и услуге Roaming Electronics d.o.o. Враџар, са регистрованим седиштем на адреси Трише Кеџлеровића 27л Београд, XLS d.o.o. Beograd (Zemun), са регистрованим седиштем на адреси Грмечка 44,

Земун, Gigatron eksport-import, prodaja i servis računara na veliko i malo d.o.o. Beograd, са регистрованим седиштем на адреси Кировљева 17, Београд, Tehnomedia Centar doo Zajеčar, са регистрованим седиштем на адреси Генерала Гамбете 44, Зајечар, и Emmezeta Srbija društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd (Novi Beograd), са регистрованим седиштем на адреси Партизанске авијације 2А, Београд – Нови Београд, непосредно и/или посредно утврдила цене у даљој продаји за потрошачку електронику чији је увозник/дистрибутер Предузеће за трговину и услуге Roaming Electronics d.o.o. Врачар, чиме су закључила рестриктивни споразум који за циљ или последицу има значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције из члана 10. став 1. и 2. тачка 1) Закона о заштити конкуренције.

II Забрањени рестриктивни споразум из става I диспозитива овог решења је ништав и забрањен ex lege.

III **ОДРЕЂУЈЕ СЕ МЕРА ЗАШТИТЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ**, у облику обавезе плаћања новчаног износа, привредним друштвима из става I диспозитива овог решења и то:

1. Предузећу за трговину и услуге Roaming Electronics d.o.o. Врачар, са регистрованим седиштем на адреси Трише Кацлеровића 27 л Београд, износ од 14.663.706,00 РСД (словима: четрнаестмилионашестстотинашездесеттрихиљадеседмстотинашестдинара);
2. XLS d.o.o. Beograd (Zemun), са регистрованим седиштем на адреси Грмечка 44, Земун, износ од 575.051,00 РСД (словима: петстотинаседмдесетпетхиљадапедесетједандинар);
3. Gigatron eksport-import, prodaja i servis računara na veliko i malo d.o.o. Beograd, са регистрованим седиштем на адреси Кировљева 17, Београд, износ од 4.204.160,00 РСД (словима: четиримилионадвестотинечетирихиљадестошездесетдинара);
4. Tehnomedia Centar doo Zajеčar, са регистрованим седиштем на адреси Генерала Гамбете 44, Зајечар, износ од 1.334.895,00 РСД (словима: једанмилионтристотинетридесетчетирихиљадеосамстотинадеведесетпетдинара) и
5. Emmezeta Srbija društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd (Novi Beograd), са регистрованим седиштем на адреси Партизанске авијације 2А, Београд – Нови Београд, износ од 690.613,00 РСД (словима: шестстотинадеведесетхиљадашестстотинатринаестдинара).

IV **НАЛАЖЕ СЕ** привредним друштвима из става I диспозитива овог решења да изврше уплату износа мере заштите конкуренције појединачно утврђеног у ставу III диспозитива овог решења на рачун буџета Републике Србије број 840 743224 843 94 модел 97 – са позивом на број: двоцифрени контролни број по моделу 97 – троцифрени број општине, града односно територије – број овог решења.

V **ОДРЕЂУЈЕ СЕ РОК** од дванаест (12) месеци од дана достављања решења за извршење налога из става IV диспозитива овог решења, под претњом принудног извршења.

VI **НАЛАЖЕ СЕ** привредним друштвима из става I диспозитива овог решења, да у року од 5 (пет) дана од дана извршења налога из става IV диспозитива овог решења, Комисији за заштиту конкуренције доставе доказ о извршеној уплати.

VII **ЗАБРАЊУЈЕ СЕ** привредним друштвима из става I диспозитива овог решења свако будуће поступање којим би се могла значајно ограничити, нарушити или спречити конкуренција закључивањем рестриктивних споразума којима се утврђују цене у даљој продаји.

VIII ОБУСТАВЉА СЕ поступак покренут закључком председника Комисије за заштиту конкуренције број 4/0-01-575/2020-1 од 01.09.2020. године, допуњен закључком број 4/0-02-177/2021-03 од 05.02.2021. године, у делу који се односи на Предузеће за производњу и трговину Техноманија д.о.о. Београд, са регистрованим седиштем на адреси Милутина Миланковића 7б, Нови Београд.

IX ОДБИЈА СЕ ЗАХТЕВ привредног друштва Emmezeta Srbija društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd (Novi Beograd), са регистрованим седиштем на адреси Партизанске авијације 2А, Београд – Нови Београд, за обуставу поступка покренутог закључком председника Комисије за заштиту конкуренције број 4/0-01-575/2020-1 од 01.09.2020. године, допуњеног закључком број 4/0-02-177/2021-03 од 05.02.2021. године, у делу који се односи на друштво Emmezeta Srbija društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd (Novi Beograd).

X ОДБИЈА СЕ ЗАХТЕВ привредног друштва XLS d.o.o. Beograd (Zemun), са регистрованим седиштем на адреси Грмечка 44, Земун, за обуставу поступка покренутог закључком председника Комисије за заштиту конкуренције број 4/0-01-575/2020-1 од 01.09.2020. године, допуњеног закључком број 4/0-02-177/2021-03 од 05.02.2021. године, у делу који се односи на друштво XLS d.o.o. Beograd (Zemun).

XI Ово решење се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страни Комисије за заштиту конкуренције.

Образложење

Закључком председника Комисије за заштиту конкуренције број 4/0-01-575/2020-1 од 01.09.2020. године и допунским закључком број 4/0-01-177/2021-03 од 05.02.2021. године покренут је поступак по службеној дужности против следећих привредних друштава: Предузеће за трговину и услуге Roaming Electronics d.o.o. Vračar, са регистрованим седиштем на адреси Трише Кецлеровића 27л Београд (у даљем тексту: Roaming Electronics), Предузеће за производњу и трговину Техноманија д.о.о. Београд, са регистрованим седиштем на адреси Милутина Миланковића 7 б, Нови Београд (у даљем тексту: Техноманија), XLS d.o.o. Beograd (Zemun), са регистрованим седиштем на адреси Грмечка 44, Земун, Gigatron eksport-import, prodaja i servis računara na veliko i malo d.o.o. Beograd, са регистрованим седиштем на адреси Кировљева 17, Београд (у даљем тексту: Gigatron), Tehnomedia Centar doo Zajčar, са регистрованим седиштем на адреси Генерала Гамбете 44, Зајечар, (у даљем тексту: Tehnomedia) и Emmezeta Srbija društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd (Novi Beograd), са регистрованим седиштем на адреси Партизанске авијације 2А, Београд – Нови Београд (у даљем тексту: Emmezeta), ради утврђивања повреде конкуренције из члана 10. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09 и 95/13, у даљем тексту: Закон).

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) основано је претпоставила да друштва Roaming Electronics и Техноманија у претходних пет година, а нарочито у 2019. и 2020. години утичу на формирање малопродајне цене производа чији су увозници/дистрибутери у даљој продаји као и да су друштва Gigatron, Emmezeta, Tehnomedia и XLS, као значајни купци предметне робе од друштва Roaming Electronics, учествовала у одређивању цене у даљој продаји. Како би се такво понашање наведених учесника на тржишту могло подвести под одредбу члана 10. став 1. и 2. тачка 1) Закона - рестриктивни споразум којим се непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или други услови трговине а који, као такав, за циљ или последицу има или може имати значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције, закључком број 4/0-01-575/2020-1

од 01.09.2020. године, допуњеним закључком број 4/0-01-177/2021-03 од 05.02.2021. године покренут је поступак по службеној дужности против привредних друштава побројаних у уводу овог решења.

Теорија повреде

Одређивање цене у даљој продаји у праву конкуренције начелно спада у тешка ограничења конкуренције према циљу због тога што по самој својој природи значајно ограничава конкуренцију између малопродаваца услед чега долази до повећања цена у малопродаји, чиме се наноси штета потрошачима. Стога, код тих ограничења конкуренције није потребно доказивати да такво понашање учесника у споразуму има значајан антиконкурентски ефекат, јер су споразуми којима се утврђују цене у даљој продаји забрањени сами по себи. То потврђују три правноснажна решења Комисије број 4/0-02-89/2017-31 од 01.12.2017. године¹, 4/0-02-64/2018-65 од 20.09.2018. године² и број 4/0-02-188/2020-15 од 14.10.2020. године, објављена на интернет страници Комисије.

Ти споразуми или усаглашена пракса по правилу не би могли да испуне услове за изузеће прописане у одредби члана 11. Закона, нити су дозвољени и када је тржишни удео учесника у споразуму веома мали (на њих се не примењује *de minimis* правило из члана 14. Закона).

Генерално је правило да се ефекти настали као последица извршене радње повреде конкуренције, па тако и рестриктивних споразума не могу правилно одредити ако се претходно не одреди које тржиште је погођено радњама извршења споразума. Међутим, како противправност рестриктивног споразума по циљу не зависи од величине тржишног удела није неопходно утврђивати релевантно тржиште и уделе странака на том тржишту.

Што се тиче термина „споразум“ који се подразумева под одредбом члана 10. Закона, исти укључује сваку сагласност воља између учесника на тржишту о томе како ће се понашати на тржишту, при чему није релевантно да ли је споразум закључен прећутно или писмено, односно без обзира на форму у којој је сагласност воља изражена. Следи да се појам споразума у значењу члана 10. Закона везује за постојање сагласности воља између најмање две стране, при чему је форма у којој је она манифестована неважна све дотле док конституише веран израз намере странака да закључе споразум. Доказ закључења споразума између учесника на тржишту мора бити заснован на директном или индиректном налазу постојања субјективног елемента који карактерише сам појам споразума, што ће рећи сагласност воља између економских оператора о примени пословне политике, остваривању циља, или усвајању датог начина понашања на тржишту, без обзира на начин на који је намера странака да се понашају на тржишту у складу са условима изражена. Споразум не мора да буде правно обавезујући да би се радило о рестриктивном споразуму из одредбе члана 10. Закона.

Како је прописано у одредби члана 10. став 3. Закона, све наведене форме рестриктивног споразума из става 2. једнако су забрањене уколико нису изузете од забране, због чега није релевантно на који начин је дошло до споразума. Генерално, одредба члана 10. Закона одражава правило да учесници на тржишту самостално спроводе своју пословну политику, што, између осталог, подразумева и то да учесник на тржишту малопродаје набављену робу продаје по ценама које самостално одреди.

¹ Решење Комисије број 4/0-02-89/2017- 3 од 01.12.2017. године потврђено је пресудом Управног суда 17 У. 181/18 од 22.03.2018. године

² Решење Комисије број 4/0-02-64/2018-65 од 20.09.2018. године потврђено је пресудом Управног суда I-1 У. 19086/18 од 22.02.2019. године

Одређивање цена у даљој продаји је незаконито уколико добављач спречава свог купца да понуди нижу цену и тако самостално одреди цену да би привукао потрошаче.

Систем одређивања цена у препродаји резултира у неповољностима за потрошаче у форми уједначених, а по правилу и виших цена. Одређивање препродајне цене представља озбиљну повреду конкуренције а нарочито када има додатни хоризонтални координирајући аспект и када најмање један учесник на тржишту на нивоу производње или дистрибуције има значајнији положај и тржишну моћ.

У највећем делу Закон је хармонизован са правом Европске уније и одредбама члана 10. Закона су преузета правила из одредбе 101. Уговора о функционисању Европске уније³. Самим тим, у ширем тумачењу одредби члана 10. Закона, нарочито одредбе о могућој предметној повреди конкуренције, могу помоћи одговарајуће смернице из европске праксе. Ово стога што домаћа судска пракса у вези са овом повредом конкуренције није обимна и односи се на три правноснажна случаја⁴, у којима се радило о уговорној одредби о одређивању цена у даљој продаји између добављача и малопродаваца.

У Смерницама о вертикалним ограничењима Европске Комисије од 10.05.2010. године⁵ одређивање цена у даљој продаји означено је као тешко ограничење конкуренције (параграф 40), које уобичајено не резултира бенефитима за потрошаче. У поменутиим Смерницама (параграф 223 и 224) ова врста повреде конкуренције се ближе објашњава како следи.

У случају уговорних одредби или усаглашене праксе којима се непосредно утврђује препродајна цена, ограничење конкуренције је јасно. Међутим, до утврђивања препродајне цене може доћи и на индиректан начин или посредним средствима. Примери таквог понашања су споразум или усаглашена пракса **којом се утврђује малопродајна маржа, највећи допуштени износ попушта који малопродавац може да одобри на прописани ниво цена, или пак условљава снижење (рабат) или поврат промотивних трошкова добављача ако се малопродавац придржава задатог ценовног нивоа, везује прописана препродајна цена за препродајну цену конкурената, спречава или ограничава могућност да се преко интернета оглашавају ниже цене, претње, застрашивање, упозорења, казне, кашњење или обустава испоруке или раскид уговора у случају непридржавања задатог нивоа цена.**

Непосредна или посредна средства којима се утврђују цене могу бити делотворнија када се комбинују с мерама помоћу којих се дојављују малопродавци који снижавају цене, као што је надзор цена, или обавеза трговаца у малопродаји да пријаве оне чланове дистрибуцијске мреже који одступају од стандардног нивоа цена.

Када је реч о максималним и препорученим ценама ризик за конкуренцију је тај што препродавцима могу служити као референтни оквир који ће у одређивању цене следити већина или сви препродавци. Што је јачи положај добављача на тржишту, то је већи ризик да ће препоручена препродајна цена довести до мање или више јединствене примене тог нивоа цене од стране препродаваца, који је могу користити као полазну оријентацију. У таквим околностима препродавцима може бити тешко да одступају од оног што сматрају пожељном препродајном ценом коју је предложио тако значајан добављач на тржишту. Ризик се повећава уколико добављач и малопродавац дискутују регуларно о препорученој малопродајној цени, нарочито ако малопродавци генерално поштују управо ту цену.

³ https://www.mei.gov.rs/upload/documents/eu_dokumenta/ugovor_eu.pdf

⁴ Решење Комисије број 4/0-02-89/2017-31 од 01.12.2017. године, решење број 4/0-02-64/2018-65 од 20.09.2018. године и решење број 4/0-02-188/2020-15 од 14.10.2020. године

⁵ Guidelines on Vertical Restraints (2010/C 130/01)

Укључивање аутоматског софтверског програма за праћење цена чини лакшим за добављача да надзире и примењује ограничења у вези са применом препоручене продајне цене малопродаваца. Интервенција добављача подстакнута дојавом једног купца да је цена код другог купца, његовог конкурента, нижа односно да одступа од препоручене цене има ефекат ограничавања ефикасне ценовне конкуренције и води вишим ценама за потрошаче.

Чињеница да је препродајна цена одређена као препоручена не спречава да се сматра ценом одређеном од стране добављача ако се око те сугестије постигне сагласност и препродавац не иде испод специфициране цене. Уколико олакшава колузију између малопродаваца, они ће се добровољно држати препоручене цене.

Утврђивање препродајних цена може ограничити конкуренцију на много начина, од којих је директан ефекат да сви или одређени дистрибутери буду спречени у снижавању својих продајних цена за ту конкретну робну марку. Другим речима, директан ефекат утврђивања препродајних цена је по правилу повећање цена.

Утврђено чињенично стање

У спроведеном испитном поступку утврђено је следеће чињенично стање на основу резултата спроведених ненајављених увиђаја код друштава Roaming Electronics и Техноманија дана 01.09.2020. године, код друштва Gigatron дана 16.09.2020. године, код друштва Tehnomedia дана 22.09.2020. године и код друштава Emmezeta и XLS дана 29.09.2020. године, остале пословне документације, изјашњења странака као и других доступних информација.

Странке у поступку

Друштво Roaming Electronics послује у оквиру групе друштава Roaming, чије је крајње матично друштво Koeфик д.о.о. Београд, са регистрованим седиштем на адреси Јужни булевар бр. 10, Београд. Основано је 2004. године и активно је на тржишту увоза и veleпродаје потрошачке електронике (кућни апарати, таблети и други hi-fi производи као што су мобилни телефони, телевизори и сл.). Увозник је следећих брендова у оквиру ИТ електронике и телекомуникација: LG, Sumsung, Philips, Hisense, TCL, Metz, Huawei, Realme, PlayStation итд. Сопствени бренд Roaming Electronics је Alpha бренд за следеће производе: телевизори, климе, пречишћивачи ваздуха и уређаји за негу и лепоту.

Друштво Roaming Electronics поседује сопствену малопродајну мрежу – Техноманија, којој су припојени „WinWin Shop“ d.o.o. и „Emmi House“ d.o.o. Друштво WinWin је партнер најпознатијих светских брендова и произвођача који поред онлајн продаје има преко 100 малопродајних објеката широм Републике Србије. Emmi House је настао отварањем сајта emmi.rs и прве малопродаје у Београду након чега се пословање проширило. Наиме, решењем Комисије број 6/0-03-600/2019-162 од 17.10.2019. године⁶ условно је одобрено стицање контроле друштва Roaming Electronics над следећим друштвима: WinWin Shop doo Ђакак, Emmi House doo Ђакак и WinWin Retail doo Ђакак. У том поступку је утврђено да је друштво Roaming Electronics значајан добављач различитих категорија производа потрошачке електронике учесницима на тржишту малопродаје. Уз то, друштво Roaming Electronics на својој веб страници обавештава јавност да је највећи увозник и дистрибутер потрошачке електронике и мобилних уређаја у Србији, а уједно и највећи добављач за малопродају, B2B и операторе у Југоисточној Европи.

⁶ Објављено на интернет страници Комисије www.kzk.org.rs

Услед заједничког власника (Предузеће за услуге и трговину Коефик д.о.о. Београд) друштва Roaming Electronics и Техноманија су у складу са одредбом члана 5. Закона повезани учесници на тржишту, који се у смислу овог закона сматрају једним учесником на тржишту.

Друштво Техноманија је основано 1999. године и од тада послује у области трговине на мало електричним и електронским уређајима за домаћинство. Осим што је активно на тржишту малопродаје добављач је производа потрошачке електронике друштву Mercator - S d.o.o, такође активно на тржишту малопродаје. Из извештаја о продаји које друштво Mercator - S d.o.o. свакодневно, путем електронске поште, доставља директору друштва Roaming Electronics, произлази да је добављач производа потрошачке електронике друштву Mercator - S d.o.o. поред друштва Roaming Electronics и друштво Техноманија.

У водеће малопродавце производа потрошачке електронике на територији Републике Србије спадају, поред друштва Техноманија, друштва Gigatron, Emmezeta, Tehnomedia и XLS.

Друштво Gigatron је регистровано за обављање претежне делатности означене шифром 4778-остала трговина на мало новим производима у специјализованим продавницама. Разврстано је у категорију велико правно лице са просечним бројем запослених 678 и поседује 64 малопродајна објекта.

Друштво Emmezeta је регистровано за обављање претежне делатности означене шифром 4759-трговина на мало намештајем, опремом за осветљење и осталим предметима за домаћинство у специјализованим продавницама. Разврстано је у категорију велико правно лице са просечним бројем запослених 254 и поседује малопродајне објекте у Београду, Нишу, Чачку и Новом Саду.

Друштво Tehnomedia је регистровано за обављање претежне делатности означене шифром 4743-трговина на мало аудио и видео опремом у специјализованим продавницама. Разврстано је у категорију средње правно лице са просечним бројем запослених 244 и поседује 53 малопродајна објекта.

Друштво XLS је регистровано за обављање претежне делатности означене шифром 4778-остала трговина на мало новим производима у специјализованим продавницама. Разврстано је у категорију средње правно лице са просечним бројем запослених 63 и поседује 4 малопродајна објекта у Београду.

У конкретном случају разматрани су само значајнији малопродавци производа потрошачке електронике на тржишту Републике Србије који те производе набављају од друштва Roaming Electronics. Мали купци друштва Roaming Electronics немају снажну преговарачку позицију што значи да би одређивање препродајне цене могло бити постигнуто и примењено и противно њиховој вољи. Међутим, у овом документу, поједини од њих су наведени у комуникацији са друштвом Roaming Electronics, с обзиром на то да из исте произлази да то друштво примењује исту пословну политику у погледу претпостављене повреде конкуренције и са малим купцима, а који нису странке у поступку из већ наведеног разлога.

Прикупљени докази у ненајављеном увиђају

-Уговори о продаји производа потрошачке електронике друштва Roaming Electronics ради даље продаје

Приликом спроведеног ненајављеног увиђаја у друштву Roaming Electronics преузети су одређени уговори о продаји производа потрошачке електронике у електронској верзији за

које је у друштву Roaming Electronics на записник о спровођењу ненајављеног увиђаја од 01.09.2020. године наведено да се односе и на уговоре са малопродавцима за 2017, 2018, 2019. и 2020. годину.

Међу уговорима о купопродаји или продаји робе закљученим са странкама у поступку преузети су: Уговор о набавци закључен са друштвом Gigatron за 2020. годину; Уговори о купопродаји закључени са друштвом Tehnomedia од 25.03.2019. године и од 01.03.2017. године као и посебни комерцијални услови од 01.03.2017. године, 01.02.2018. године и од 22.04.2019. године; Уговор о купопродаји закључен са друштвом XLS од 27.05.2019. године, заведен код друштва XLS под бројем 543 од 07.06.2019. године, посебни комерцијални услови од 28.04.2017. године, 02.08.2019. године и од 04.02.2020. године, као и Анекс уговора од 05.02.2018. године закључен са друштвом XLS, заведен код друштва XLS под бројем 270 од 05.02.2018. године.

Осим наведених уговора анализирани су и остали доступни уговори о продаји производа потрошачке електронике од стране друштва Roaming Electronics са странкама у поступку и то: Уговор о набавци закључен са друштвом Gigatron, заведен под бројем 5827 од 27.03.2015. године код друштва Gigatron и Уговор о продаји робе закључен са друштвом Emmezeta број 1546 од 28.05.2015. године.

Такође, узети су у обзир и уговори закључени са мањим купцима и то: са друштвом Dr Techno од 01.01.2018. године, са друштвом Blu Tech Media doo Beograda од 31.10.2016. године, са друштвом Uspon doo Ђаџак од 01.01.2017. године, са друштвом TRGO BAN doo Врџас од 01.01.2017. године и са друштвом Jakov sistem doo Ниш од 01.01.2018. године.

Након прегледа наведених уговора друштва Roaming Electronics о продаји производа потрошачке електронике са странкама у поступку и појединим мањим купцима констатује се да експлицитна одредба о одређивању цена у препродаји није уговорена.

-Електронска комуникација

У друштву Roaming Electronics, приликом спроведеног ненајављеног увиђаја, пронађена је електронска комуникација из које произлази да је дошло до директног и индиректног начина одређивања цена у даљој продаји производа потрошачке електронике као што су: утврђивање малопродајне цене, утврђивање малопродајне марже, подстицај за примену задате малопродајне цене, везивање прописане препродајне цене за препродајну цену конкурената, спречавање или ограничавање могућности да се преко интернета оглашавају ниже цене и сл. То је потврђено одређеном електронском комуникацијом пронађеном и код других странака у поступку - малопродаваца.

Следи издвојена електронска преписка код свих странака на основу које се закључује да је дошло до директног и индиректног одређивања цена у даљој продаји, а у којој су учествовали и малопродавци који су истовремено и странке у поступку.

1. Мејлом од 10.04.2017. године, чији је предмет: Alpha 32AR2500, друштво Техноманија се обраћа друштву Roaming Electronics: „...**Молим за хитну реакцију. Зови Макс⁷ и договорите се да врати цене данас а остало откуните.** Додатно, цене имају огромне распоне и код других, ево још један пример (молим те да ми решиш све данас).“ Следи слика поређаних малопродајних цена и малопродаваца према којој је цена за овај модел

⁷ С.М. запослен у друштву Emmezeta у 2017. години

телевизора Alpha од 23.999,00 (Emmezeta) преко BC Group код које је 25.999,00 и још пар продаваца до 27.999,00 односно 27.989,00 колико је у Техноманији.

Претходног дана је уследио предлог друштва Roaming Electronics да Техноманија спусти цену на 26.989,00 а Техноманије је одговорила: „Нажалост и кад применим цену коју предлагеш Техноманија има убедљиво највећу цену Alpha TV-а на тржишту. Замолићу те да у складу са актуелним ценама подржиш лагер.“ Следи калкулација уз примену препоруке за три најкритичнија модела где би по комаду друштво Roaming Electronics требало да да подршку у одређеном износу до цене са којом се оглашава Emmezeta.

У одговору друштва Roaming Electronics је: „Повући ћемо робу од њих јер нећу због 20 тв да обарам цену за цео твој лагер.“

2. Мејлом од 26.10.2017. године, чији је предмет: E-ponuda, друштво Техноманија се обраћа друштву Roaming Electronics: „У прилогу се налази калкулација подршке коју очекујемо да нам исплатите за робу коју смо повукли од вас а која је неконкурентна с обзиром на цене на тржишту. Молба да нам исплатите КО у најкраћем року.“
Следи калкулација за LG, Sony и Philips и укупан износ књижног одобрења.
У одговору је: „То је рат између малопродаја и ви морате да се борите за свој промет и share на тржишту а не да пребаците проблем на другог да вам реши...“

Друштво Техноманија је на то одговорило: „О овоме смо већ причали. Ви само треба да искористите наш мејл да би притискали добављача.“

3. Мејлом од 30.10.2017. године, чији је предмет: LG TV THM konkurentnost, друштво Техноманија се обраћа друштву Roaming Electronics: „Обраћам ти се јер нам од 01.11. почиње TV специјал на ком смо објавили LG телевизоре по ценама које нису конкурентне, па те молим за хитну реакцију...“ У наставку мејла су модели са ценама код Техноманије и конкуренције (без навођења назива конкурената) из које произлази да је цена Техноманије виша од других.

У одговору друштва Roaming Electronics: „43UJ6307 WW - скинуо са сајта; 43UJ635 - разлика је 100 дин али решићемо то; 49UJ635 - решено цена на ww је 89.990....“
Следи захвалност друштва Техноманије упућена друштву Roaming Electronics.

4. Интерним мејлом друштва Roaming Electronics од 17.10.2017. године, чији је предмет: RE: RRP⁸ цене, један запослени упознаје директора са садржајем мејла друштва Roaming Electronics који гласи: „...., молим те исправи цену, препоручена је 30.990 и следи линк друштва Успон доо Чачак.“ У вези са тим мејлом запослени даје сугестију директору да мисли да комерцијала не би смела да шаље мејлом примедбе да се подигне МР цена на RRP уз констатацију да је доста непоузданих купаца који могу да туже друштво Roaming Electronics. Директор је на то одговорио: „Слажем се....скрени пажњу осталима да те примедбе кажу усмено.“
5. Дана 19.02.2018. године друштво Roaming Electronics је упутило мејл друштву Games под називом: Артикли RRP, са садржином: „Потребно је уклонити са сајта артикал конзоле 1 tb PRO Star Wars, уколико га немате на стању, или кориговати цену на 62.990“ (при чему је означен линк где је утврђена малопродајна цена). Такође, наведено је: „Артикал Gran Turismo Sport Steelbook Edition, због конкурентности, цена мора да му

⁸ recommended retail price -препоручена малопродајна цена

буде 9.999 уместо ваших 6.999 (наведен линк где је та цена утврђена); **молим за корекцију горе наведена два артикла.**“

6. У мејлу друштва Roaming Electronics од 19.02.2018. године, чији је предмет: Преглед цена, размењеног са друштвом Games Centar (видео игре, конзоле и пратећа опрема за гејмере) друштво Roaming Electronics **прослеђује преглед цена по каналу** који садржи шифру, модел, код, RRP, Games link и цену, Gigatron link и цену, Техномедиа link и цену, WinWin link и цену, Техноманија link и цену и Comtradeshop⁹ link и цену, а у одговору је: „**Шаљи ми сваке недеље.**“ Преглед цена по каналу прослеђен је и мејлом од 27.02.2018. године, чији је предмет RRP Price Check (контрола препоручених малопродајних цена).
7. Мејлом од 16.09.2019. године, чији је предмет: Alpha 32G5SP Merkator, друштво Roaming Electronics се обраћа друштву Техноманија и пита за цену Alpha телевизора модел 32G5SP у друштву Mercator – S d.o.o, додајући да му извештај показује 15.999 уз интересовање за будући план с обзиром на то да располажу са још 160 комада и констатацију да је то потребно због постављања цена у осталим каналима пошто га поред Техноманије имају и мали купци. У одговору Техноманије је: „Цена се нивелише на доле опет од сутра. Била је истекла у петак. Биће до краја залиха по акцијској цени.“
8. У интерном мејлу друштва Roaming Electronics од 03.10.2019. године, чији је предмет: RE: KO¹⁰-Price protection THMN Metz, наводи се да се **услед промена RRP и VP цена ради Price protection за цео лагер који има Техноманија.**
9. У интерном мејлу друштва Roaming Electronics од 08.10.2019. године, чији је предмет: Промена цена TV, наводи се да је у наставку мејла **промена RRP цена на нашем тржишту.** Следи табела са променама цена за Comtradeshop, Gigatron и Tehnmedia, по датумима и брэндовима, моделима производа, уз навођење нове и старе цене као и разлике у цени.
10. У интерном мејлу друштва Roaming Electronics од 04.09.2019. године, чији је предмет: Dispozicija Metz W36, наводи се у вези са ценовником за Metz за септембар који се доставља у прилогу, да се RRP уноси у NAV и **следи молба запосленом да ажурира RRP и VP цене у NAV-у.**
11. У интерном мејлу друштва Roaming Electronics од 04.09.2019. године, чији је предмет: Metz cenovnici Septembar, наводи се да су **RRP цене промењене и убачене VP цене.**
12. Мејлом друштва Roaming Electronics од 23.09.2019. године, чији је предмет: Тренинг усклађености пословања са прописима у области заштите конкуренције уторак 24.09.2019. године од 9:00 до 15:00 h, који је размењен између директора овог друштва и запослених, директор констатује да је битно да се прати све на предавању јер ће следеће године у свим аспектима пословања бити под лупом Комисије за заштиту конкуренције.
13. Мејл размењен између Кликер платформе и друштва Roaming Electronics дана 31.10.2019. године везано за понуду TV садржи следеће: „У прилогу погледајте моделе на којима су ваши retailer-и (малопродавци) отишли прениско са ценама - виде се модели на којима могу подићи цене и свеједно остати најјефтинији... уместо да од вас траже подршку.“ У наставку мејла су табеле са подацима који су одговори на наслове испред табела: ко је данас улистао нове моделе, ко је управо подигао цене на LG, Philips и Sony и ко је коме срушио промоцију на LG асортиману.

⁹ XLS

¹⁰ књижно одобрење

14. У интерном мејлу друштва Roaming Electronics од 14.01.2020. године, чији је предмет: Alpha set up – нове набавне цене, наводи се да је у прилогу калкулација са новим набавним ценама након чега следи констатација: „**Морамо да дижемо RRP.**”
15. Мејл друштва Roaming Electronics од 20.05.2020. године који за предмет има: јел немају на лагеру или је ово грешка? гигафон је на 12999? упућен је интерно од стране директора друштва Roaming Electronics запосленом а у мејлу је слика из Техноманије на којој се продаје за 13.990. У одговору је: „12.990 је RRP. Сви раде на 12.990 од када смо увели модел. ТХМ је самоиницијативно дигла на 13.990. Ми немамо више... следећа тура стиже крајем јула и ићи ће на 13.990.“
16. У мејлу директора друштва Roaming Electronics од 12.05.2020. године, чији је предмет: **Јел гледате цене alpha телевизора?** упућеном одговорним запосленима у области продаје TV налази се табела интернет продаје телевизора на којој су назначени **продавци alpha телевизора са продајним ценама** (Темпо, Техноманија, Emmi, Dr Techno и др.)
17. Мејл друштва Roaming Electronics од 20.08.2020. године, чији је предмет: Alpha TV акција WW, размењен је поводом констатације да је на сајту друштва WinWin објављена акција у којем се телевизор марке Alpha 65F8UA продаје по цени од 59.990 динара уместо 72.211 динара. Тим поводом, регионални менаџер продаје друштва Roaming Electronics констатује: „само што нам је стигла Alpha креће вашар, купци само што су добили робу а већ акцијају конкретно Win Win. **Интерни договор је да будемо обавештени о акцијама купаца, да будемо спремни када наши купци у малом крену да нас благо речено критикују због оваквих ствари.** Ситуације са акцијама купаца годинама уназад боду очи малим купцима и то је један од разлога зашто не желе да раде са нама. Ово се највише односи на телевизор марке Alpha.

Сваки пут на састанцима обећамо оно што се између себе договоримо у фирми, кренемо причу, продамо солидне количине робе и пре него што легне на стање искочи овако нека ситуација и пољуља целу сарадњу. Лепо смо напунили канал треба и они нешто да продају. Хоћемо ли рећи нашим купцима да испрате ову цену, као што смо им обећали да ће да прате. Дајте математику, колика је подршка до акцијске цене.“

На то је уследило интерно разматрање понуде да им се спусти набавна цена од 46.152 за 1.152,75 динара а затим и констатација да Техноманија није добила подршку за цену од 59.990 и њену набавну од 46.035 те да сви купци могу без подршке да испрате WinWin-ове цене две недеље при чему се закључује да 7-8% RUC¹¹ на 46K¹² набавне цене уопште није мало а WinWin ће направити потражњу практично бесплатним маркетингом за све њих. Све ово је у вези са констатацијом да је очекивана допуна овог модела тек половином октобра јер су све количине које имају спремне за једног купца због чега се закључује да нема разлога да подржавају било кога.

Након овог следи констатација: „**Ми не можемо и немамо право да било кога условљавамо са МП ценама и њиховим зарадама на било којој роби, генерално имају математику и они да се подвију уколико баш желе и да ако већ све иде за конкретног купца и не бисмо могли одмах да одрадимо допуну након акције нема потребе ништа губити од пара.“**

¹¹ RUC- разлика у цени која се рачуна на набавну вредност робе односно на трошак продате робе

¹² K=000

18. Мејл размењен интерно у друштву Roaming Electronics од 28.01.2020. године, чији предмет је: Комерцијална политика 2020 – Региони и B2B, садржи констатацију: „Ценовник за B2B и e-Tail канал увећавају се за 3% у односу на LKA¹³ **како бисмо спречили дампинг...**“
19. У мејлу размењеном дана 19.05.2020. године са друштвом Blue Tech Media doo Beograd чији предмет је: Bluetechmedia cenovnik, друштво Roaming Electronics даје цене ка Bluetechmedia за Alpha TV ка субдистрибутерима (цене које ће Bleutechmedia да продаје LKA купцима). Ценовник садржи препоручену VP цену и констатацију да **ако се Bleutechmedia буде придржавала препоручене VP цене може и 2% за аванс.**
20. Мејл друштва Roaming Electronics упућен друштву Техноманија дана 07.04.2020. године, чији предмет је: **ТХМ акције и price protection**, поводом поруке друштва Техноманија да ће бити сетоване акцијске цене из прилога. Како друштво Техноманија објашњава, по усвојеном маржовнику из фирме акцијски RUC за телевизоре је 10% и на основу тога је **рађен обрачун подршке за одређени износ књижног одобрења.**

У одговору од 07.04.2020. године друштво Roaming Electronics констатује: „Највећа конкуренција Техноманији су Gigatron, Tehnomedia, ComeTrade Shop...Проблем су на тржишту e-taileri¹⁴, **подвлаче се 5-20% испод препоручених малопродајних цена као и још неколико мањих retailer-а које нећу именовати у овом мејлу.** Како цела ситуација постаје фрустрирајућа, предложимо састанак са вендором и тражити предлог решења до краја ове недеље. **Од комплетног списка ових артикала могу да гарантујем само за РЕ¹⁵ ексклузиву и да потврдим решење истих.** Не морам да ти пишем на којим маргинама радимо сво ово када се покрију трошкови свих back-ova, акција, продужених гаранција, insentiva, логистике итд. Све радимо у интересу да се обезбеди најбоља понуда у ТХМ што је по свему судећи и више него оправдано због комплетног нашег значаја за овај бренд¹⁶ (продаја, лагеровање) а овога пута је заказало због ситуације на тржишту. Апелујем да не примењујете ове цене јер нећемо бити у могућности да вам исплатимо подршку и доведемо у питање комплетну профитабилност. Послаћемо време састанка.“

21. Мејлом од 21.08.2020. године, чији је предмет RE: TCL NAJAVA – NOVI MODELI 2020, запослени у друштву Dr Techno се обраћа друштву Roaming Electronics: „**Смемо ли објављивати ове моделе и цене?**“ Мисли се на одређене нове моделе и цене телевизора TCL а одговор је потврдан, с тим што је наведено да мора бити и назнака када ће бити доступни, да не буде забуне.
22. У мејлу који је упутило друштво Техноманија друштву Roaming Electronics дана 13.07.2020. године, чији је предмет: Book6.xlsx, друштво Техноманија пита друштво Roaming Electronics: „**Јел можеш да ми решиш ово?**“ У вези са тим мејлом друштво Roaming Electronics се обраћа свом добављачу - друштву Хеликоп д.о.о. и пита: „**Можемо ли да подржимо ТХМ да испрати ТХМД цену и коју подршку дајемо.**“ У одговору друштва Хеликоп д.о.о. је: „Тражио сам да Техномедиа подигне цене на препроучене јер нема потребе да се руше цене... .“
23. У мејлу који је упутило друштво Техноманија друштву Roaming Electronics дана 08.04.2020. године чији је предмет: Alpha за Mecator, **друштво Техноманија пита**

¹³ local key account –кључни купац у одређеној локалној средини

¹⁴ интернет продавци

¹⁵ Roaming Electronics

¹⁶ LG

друштво Roaming Electronics: „Пошто планирамо у каталог да стављамо, **акцијска цена може да иде на 15.999?** Претходно је друштво Roaming Electronics на интересовање друштва Техноманија понудило за Mercator модел Alpha TV 32G7NHS, и навело RRP цену од 16.999.“ **Одговор друштва Roaming Electronics је потврдан.**

24. У интерном мејлу друштва Техноманија од 18.08.2020. године, пронађеног у електронској пошти друштва Roaming Electronics, а чији је предмет: Меркатор телевизори септембар, тема је спремање понуде за септембар за телевизоре који би се повлачили у другој половини септембра и то: **32 T2 таргет МПЦ 11990 -1000 ком; 32 смарт таргет МПЦ 15.990 - 400 ком; 39 смарт таргет МПЦ 19.990 -200 ком; 43 T2 таргет МПЦ 21.990-150 ком; 50 UHD таргет МПЦ 29.990-100 ком.** У наставку је констатација да је понуда потребна до краја недеље.
25. У мејлу који је упутило друштво Gigatron друштву Roaming Electronics дана 25.09.2015. године, чији је предмет: RE: ponuda za bilbord TV, друштво Gigatron се сагласило са малопродајном ценом на питање друштва Roaming Electronics да потврди понуду за TV: „Око МП цене за билборде се морамо усагласити. Да ли је то ок.“ На то је одговор из друштва Gigatron: „**Ја бих одмах да се договоримо око МП цене.** Уколико немам неки бенефит везано и за МП цену не знам зашто бих постављао билборд.“ Затим је уследио мејл друштва Roaming Electronics: „**Мр цена 44.999 за 40h5003 ОК?**“ У одговору друштво Gigatron је: „**ОК, фактуриши.**“
26. У мејлу друштва Roaming Electronics од 11.12.2015. године, чији предмет је: MP CENE усклађене, а који је прослеђен друштву Gigatron уз текст: „**ај и ви**“ следи 8 цена за које је наведено **да су усаглашене и биће подигнуте одмах.** Одређени запослени се моли да одмах дигне цене у ТХМ као и да се проследи друштву Gigatron да и они подигну цену док ће други запослени искомуницирати са СВТ (Центар беле технике). У питању су модели телевизора марке Samsung. Из друштва Gigatron мејлом је одговорено друштву Roaming Electronics: ... „**Кажи Ници да не брине! Ће буде сређено.**“
27. Коначна потврда произлази из интерног мејла друштва Gigatron од 12.12.2015. године чији предмет је: RE: Prosl: MP CENE усклађене, у којем је наведено: „**Остале цене ће од сутра бити исте.**“
28. Понашање малопродаваца илуструје и следећи интерни мејл малопродавца Gigatron од 02.06.2016. године чији предмет је: **Цене на сајту.** У том мејлу директор друштва Gigatron се обраћа запосленима следећим речима: „Већ смо разговарали на ову тему више пута. Када је каталог конкуренције (велики ритејлери), викенд акција или слично у питању или иста цена или нижа или скидајте са сајта... нећу више да понављам... Следе линкови са веб страница друштва Техноманија и Gigatrona као и констатација: Радне књижице РМ –ова¹⁷ су од данас у мом столу, кога будем ухватио да не испрати овакве ситуације може сам да дође по своју.“
29. Интерни мејл малопродавца потрошачке електронике Gigatron од 30.08.2016. године чији предмет је: Конкуренција и ми сами као конкуренција себи, представља доказ о томе како малопродавци гледају на усаглашавање малопродајних цена и како у томе виде улогу заједничког добављача. У предметном мејлу се наводи да купци највише упоређују друштво Gigatron са следећим конкурентима: Техноманија, WinWin, Roda/Merkator и ComeTradeshop а затим се, између осталог, констатује: „Не смемо дозволити да они имају акције које ми подржавамо вишим ценама које смо формирали. Хајде да

¹⁷ product manager

искористимо њихово улагање у маркетинг. Ако можемо хајде да испратимо њихове акцијске цене и тиме поентирамо на њиховом маркетингу. **Ако не можемо да испратимо цене морамо обавезно да искључимо са сајта а ако имамо робу на лагеру одмах да реагујемо код добављача. У сваком случају нападамо добављача са захтевима да имамо све те акције** како не би губили тржиште а са друге стране нападамо их да нам дају специјал акције да парирамо и будемо бољи.“ Следе слике из Техноманије, Роде, XLS и WinWin-а.

30. Мејл друштва Gigatron од 30.06.2016. године, чији предмет је: Викенд акција у Техноманији, достављен је друштву Roaming Electronics, у којем се налази слика на којој су **цене разних производа у Техноманији прецртане и обележене ниже цене.** Друштво Roaming Electronics је одговорило: „Сад мењају на сајту, грешка.“
31. У мејлу од 15.03.2017. године запослени у друштву Gigatron се обраћа друштву Roaming Electronics, чији предмет је: „**Ако не угасе до ујутру на Huawei-у купоне цео Huawei гасим са сајта.**“ У прилогу мејла је слика са рекламом друштва Win Win да уз било који купљени смарт мобилни телефон (huawei) иде поклон купон са 10.000 динара вредности.
32. У мејлу од 12.12.2019. године, размењеним са друштвом Roaming Electronics под називом Alpha pozicioniranje, друштво Gigatron наводи: „**Ми можемо да кренемо са овим моделом али не са овом маржом коју си навео (XXX%¹⁸) него са XXX -XXX% како смо причали на састанцима...**“ У одговору је: „... Од јануара ћу имати исто поприлично агресивне RRP цене али **биће и простора за маржу коју си навео.**“
33. У мејлу од 09.03.2020. године, који за предмет има: TCL – нове RRP и VP, друштво Roaming Electronics се обраћа друштву Gigatron, констатујући да **нису испраћене нове цене за пар модела TCL телевизора** а у наставку је табела са новим RRP и VP за Gigatron. У одговору је: „**Ок, променио сам и остале.**“
34. У мејлу од 21.08.2020. године, који за предмет има: 8606109562108 Alpha 32 – 32G7NH HDT2-web 1477065, размењеном између друштва Gigatron и друштва Roaming Electronics, наводи се: „Молим вас да проверите цену..., са ценом из предрачуна готово да немамо зараду...“ У одговору је: „цена у предрачуну је добра, услед раста цена били смо принуђени да подигнемо VP цену. **И RRP који комуницирамо је 13.990 уместо 12.990 у Q2.**“
35. У интерном мејлу директора друштва Roaming Electronics од 06.02.2107. године, чији је предмет: Alpha цене, прослеђени су линкови друштва Техноманија и Emmezeta и наведено је: „Како је ово могуће... јел ви знате колики нам је лагер у Emmezeta колика је продаја у задња три месеца...**зашто наш купац када комуницирамо RRP не подиже цену као и сви остали на тржишту...молим вас јавите Макси колико већ данас да врати цену...**“
36. У вези са претходним мејлом је и мејл друштва Roaming Electronics упућен друштву Emmezeta од 06.02.2017. године у 4:26 PM, чији је предмет: Alpha TV – цене, у којем се од запосленог у друштву Emmezeta тражи следеће: „**Молим те, ако можеш, да RRP на сајту ставиш на препоручене.**“ Следи табела са препорученим ценама и напомена: „in store ради како мислиш и молим за одговор.“ У табели која следи су препоручене цене за моделе Alpha TV 32AR1000, 32AR2000, 32AR500 и друге, с тим да је препоручена цена 20.999, 23.999, 27.999 респективно. У одговору друштва Emmezeta од 06.02.2017. године

¹⁸ Изостављен проценат марже

под истим називом, послатом друштву Roaming Electronics у 4:28 PM је: „Сматрај решеним...“

37. У мејлу друштва Roaming Electronics од 12.04.2017. године размењеним са друштвом Emmezeta, чији је предмет: FW: Alpha TV цене, друштво Roaming Electronics се обраћа друштву Emmezeta у 1:02 PM: „Максо, ај види ово молим те није in store већ иде и на е-купи с тим да 32AR2000 може на 22.999 а 32AR2500 на 26.999.“ У одговору друштва Emmezeta послатом у 1:14 PM друштву Roaming Electronics је: „Ок, **биће све решено не брини...**“ Следи интерни мејл друштва Roaming Electronics: „Решено.“
38. У интерном мејлу друштва Roaming Electronics од 18.04.2017. године чији предмет је: RE: Alpha TV – цене, наведено је: „Није решено“, уз пресликан линк друштва Emmezeta на којем је то утврђено и констатацију: „Молим те реши с тим да 32AR2500 до краја месеца може ова цена, о чему сам ти слао мејл пре неки дан...“
Мејлом од 19.04.2017. године са предметом поруке: FW: Alpha TV цене, други запослени у друштву Roaming Electronics се обраћа друштву Emmezeta прослеђујући му претходну комуникацију: „Максо, ај молим те да решимо ово, имам проблем.“
39. У вези са овим мејловима је и мејл од 12.04.2017. године, интерно размењен у друштву Roaming Electronics, чији је предмет: Emmezeta Alpha TV, са следећом садржином: „**Види молим те са Максом ако неће да држи RRP, да нам врати TV...имамо проблем са свим купцима... Јасно ми је да их је купио јефтиније и да му не излазе, па зато боље да врати, мање нас боли.**“
У одговору је: „Шта је проблем да му кажем, он in store ради неке акције дај да га зовем.“
На то је реакција из друштва Roaming Electronics: „Па није ово in store.“ Следи линк у мејлу и напомена: „као што рекох онда иде е-купи“.
Реакција директора друштва Roaming Electronics на то је: „**Скидајте ово ако треба да се врати вратите одмах данас!**“
40. У мејлу размењеном између друштва Roaming Electronics и Emmezeta од 30.09.2019. године, чији је предмет Metz&Alpha, друштво Emmezeta одговара на мејл о лагеру и доставља у прилогу калкулацију коју је добила од запосленог у Roaming Electronics уз објашњење да је уписан коментар за 55 и да треба да иде 39.999. дин. да би се распродало јер има у тој дијагонали и друге брендове. Дана 10.10.2019. године друштво Roaming Electronics у мејлу друштву Emmezeta чији је предмет исти, између осталог, додаје нову табелу као предлог допуне која се односи на Metz TV и **колоне нове RRP и нове NC**. Затим се тражи пресек лагера за Alpha уз назнаку да има и за **Alpha price protection**. Део садржине овог мејла и мејл друштва Emmezeta од 10.10.2019. године које је поновило мејл друштву Roaming Electronics под истим називом да за 55 треба боља цена јер треба да иде на 39.999. дин а у одговору друштва Roaming Electronics је износ новог улаза уз констатацију да је баш велики минус и да треба времена да се смисли нешто и да до краја недеље може овако. На то је друштво Emmezeta одговорило: „Ок за сада.“
41. Мејлом друштва Emmezeta од 28.01.2020. године, чији је предмет: TCL start, одговара се друштву Roaming Electronics: „...Тин је тражио XXX%¹⁹ RUC-а што значи још мало да спустиш VP цену.“

Саставни део је и претходни мејл друштва Roaming Electronics који је послат у 15:56, у којем се између осталог наводи: „Ја бих припремио за тебе екстра цену **али бих те**

¹⁹ Изостављен проценат марже

замолио да радимо само in store, RRP цене су далеко веће. “ У прилогу је табела у којој су препоручене цене (акцијска и редовна) за два модела TCL телевизора 40 и 43 као и велепродајна цена. У одговору друштва Emmezeta послатом у 16:49 је: може, ставићемо и 32. Тин је тражио XXX%²⁰ RUC-а што значи још мало да спустиш VP цену. 40 по 21.200, 43 по 28.400, да ли је то ОК?“ Друштво Roaming Electronics је на то одговорило у 17:06: решићемо још бољу VP цену. Шаљем сутра и за 32 цену. Друштво Emmezeta на то договора у 17:17: „може, стави ми само све у једну табелу да може да се улиста.“

42. Мејлом друштва Emmezeta од 13.04.2020. године, чији је предмет: Predlog, одговара се на могућу понуду друштва Roaming Electronics: „Што се Alphe тиче, history је баш лош. Не знам уопште какав план да направим. **Да ми даш бољи RUC** па да имам неку полазну тачку... “
43. У мејлу размењеном између друштва Emmezeta и Roaming Electronics од 09.06.2020. године, чији је предмет означен знаком питања, налази се знак питања и слика на којој продавац WinWin оглашава цену од 19.900 уместо прецртане цене од 26.656 за модел Alpha TV 43G7NF. У одговору друштва Roaming Electronics је: „Решавам.“

Овај мејл појаснила је запослена у друштву Emmezeta на записник о спровођењу ненајављеног увиђаја дана 29.09.2020. године наводећи да је претходно купила двадесетак телевизора марке Alpha 43G7NF, чија је малопродајна цена била 24.999,00 динара и да је са запосленим у друштву Roaming Electronics договорила временски ограничену „рођенданску“ акцију, што је подразумевало продају датог модела телевизора по цени од 19.999,00 динара. Како наводи, дана 9. јуна 2020. године приметила је да се на сајту друштва WinWin овај модел телевизора продаје по цени од 19.990,00 динара и из револта послала предметни мејл.

44. У мејлу друштва Roaming Electronics упућеном друштву XLS од **09.10.2017. године** чији је предмет: FIFA 18 Promo, налази се табела са пет производа - play station, RRP и акцијском MP уз текст „**Дајемо купцима КО** по sellout-у 3.600 рсд +PDV. ... **Услов за КО је оборен RRP на WEB-у купца или у радњи.**“
45. У мејлу друштва Roaming Electronics упућеном друштву XLS од 30.10.2017. године чији је предмет: Продаја, налази се 5 производа модела LG TV са фактурном ценом и малопродајном ценом (МП цена).
46. И други мејлови размењени између друштва Roaming Electronics и XLS садрже табеле са ценама друштва Roaming Electronics у којој је једна колона означена као MP цена (мејлови од 03.05.2018. године под називом PlayStation, од 08.10.2018. године чији је предмет: XLS cenovnici Oktobar, од 13.11.2018 . године под називом лагер-ценовник и XLS cenovnici Novembar).
47. У мејлу од 25.09.2017. године, под називом Philips, друштво Roaming Electronics у обраћању друштву XLS наводи: „Жуто обележени артикли су ексклузива Roaming-а **за њих ти гарантујем маргину и grr cenu јер је ја одређујем**, ајде то убаци да радимо, ово су цене ка теби и гр цена.. “
48. У мејлу друштва Roaming Electronics упућеном друштву XLS дана 04.06.2018. године, чији је предмет: Упит, наводи се цена за фрижидер без pdv и додаје: „... Са овом ценом имаш 10-11% RUC до RRP...“

²⁰ Изостављен проценат марже

49. У мејлу друштва Roaming Electronics упућеном друштву XLS дана 26.03.2018. године, чији је предмет: Katalog Philips, на захтев друштва XLS за два модела и цене за каталог одговара се: „Други модел за каталог 49PUS6412 - mp сена 94.990.“ У следећем мејлу друштва Roaming Electronics се наводи: „**Иди на 89.990. Даћу ти још 3% бољу цену.**“
50. Мејл друштва Roaming Electronics од 05.09.2018. године под називом: 500GB+2X DS4+PES 2018, упућен друштву XLS, садржи реакцију друштва XLS на VP и MP цену, које је, у вези с тим, послало линк друштва Gigatron на којем се види цена по којој то друштво продаје исти производ. На то друштво Roaming Electronics **одговара: „У питању је акција измениће.**“ Уследила је још једна ургенција са слањем линка друштва Gigatron и поновни одговор друштва Roaming Electronics: „**Написао сам ти за ово, звао сам га враћа цене...**“
Након пар дана друштво Roaming Electronics доставља друштву XLS нове VP и MP уз коментар: „Имаш 11% RUC-а у фронту²¹.“
51. У интерном мејлу друштва XLS од 23.05.2019. године под називом Састанак Roaming понедељак од 13h, најављује се долазак колеге из друштва Roaming Electronics који жели да прође кроз доле наведене теме по 10-15 мин. У мејлу друштва Roaming Electronics под називом: RE: Sastanak, друштво Roaming Electronics се обраћа друштву XLS и потврђује термин састанка као и теме за разговор: Упознавање, PSI, још једном дефинишемо робне групе и брендове, Асортиман, **VP/RRP**, B2B portal.
52. Мејл друштва Roaming Electronics од 11.06.2019. године, који за предмет има: METZ TV, послат је друштву XLS, у којем друштво Roaming Electronics доставља ценовник и коментаре у вези с брендом METZ TV: „**Гарантујемо поштовање RRP, заштита лагера за званичне промене VP/RRP**, маржа на фронту 15% валута...“
53. Мејл друштва Roaming Electronics од 21.08.2019. године који за предмет има: Roaming – лагер Alpha TV, METZ TV, Štark TV nosači 21.08.2019, послат је друштву XLS, где је у оквиру ново у понуди Alpha TV између осталог наведено: „**Загарантована RRP и заштита лагера за званичне промене VP/RRP.**“
54. Мејл друштва Roaming Electronics од 05.07.2019. године који за предмет има: LG WG cenovnik LG WG produžena garancija, LG Klima cenovnik, послат је друштву XLS, у оквиру којег је наведена цена за модел P12EN LG инвертерске климе...49.583 MP цена 64,999 и између осталих констатација: „**Молба је да се поштује препоручена MP цена на WEB-у.**“
55. Мејл друштва Roaming Electronics од 11.06.2019. године који за предмет има: Alpha TV, послат је друштву XLS у којем друштво Roaming Electronics доставља табелу за Alpha TV са колонама: назива артикла, основне спецификације, нето VP, нето VP avans, RRP, маржа валута/аванс. Испред табеле је наслов: ново у понуди Alpha TV и, између осталог, констатација: „**Гарантујемо поштовање RRP и важи заштита лагера за званичне промене VP/MP цене.**“ Мејл од 05.07.2019. године чији је предмет: Roaming – Lager Televizori 05.07.2019. је исте садржине.

Констатује се да је више оваквих мејлова који датирају у јуну и јулу 2019. године а односе се на телевизоре марки Metz, LG и Philips.

²¹ RUC по фактури

56. Мејл од 16.09.2019. године који за предмет има: RE: Metz tv, размењен је између друштва XLS и Roaming Electronics, у којем друштво Roaming Electronics **тражи да се промене RRP цене на web-у за одређене моделе што подразумева и бољу цену ка друштву XLS** а у наставку је табела са моделима и ценама. У одговору је: „**Важи брате мој, мењам цене...**“
57. У мејлу друштва Roaming Electronics упућеном друштву XLS од 23.10.2019. године под називом: понуда - Alpha TV ComtradeShop²², наводи се: „...**цене у фронту 15%, као што сте договорили**, укупно гледано одлична зарада.“
58. Мејл од 11.12.2019. године који за предмет има: Одобрење каталог NY2020 Comtradeshop 22 стр, размењен је између друштва XLS и Roaming Electronics, у којем друштво XLS тражи да се одобри каталог (слика 3 модела Alpha телевизора са попустом од 10%). У одговору друштва Roaming Electronics је изнето да **цена за модел 32D5DG треба да буде 12.990 уз молбу одговорнима у овим друштвима (наведена и њихова имена) да испрате цене.**
59. Мејлом друштва XLS од 06.01.2020. године чији је предмет TCL - XLS & RE, одговара се на понуду друштва Roaming Electronics: „Пошаљи предлог шта би да улисташ, колики ти простор треба и **каква је gross margina²³ па да већамо.**“
60. У мејлу од 06.03.2020. године који за предмет има: Roaming - Ново у понуди TCL TV, друштво Roaming Electronics се обраћа друштву XLS: „У прилогу фото ценовник и презентација модела (**нове RRP су валидне у табели**) у наставку издвојена понуда.“ Следи табела са моделима TCL TV и колонама са нето VP валута, нето VP аванс, RRP и EAN. У одговору друштва XLS је: „**хвала за инфо, одмах ћемо да имплементирамо нове цене.**“
61. У мејлу од 12.05.2016. године који је послат од стране друштва Roaming Electronics друштву Tehnomedia, чији је предмет: predlog panasonic TV, наводи се да је у првој табели подршка која је већ дата а у другој додатна подршка где би наведене моделе радили са XXX%²⁴ акцијске марже. „**За модел 48CX400 иде нижа MP цена, са наведеном акцијском MP маржом од XXX%. Молим те примени нову MP цену за модел 48CX400 и јави да ли је прихваћена подршка да радим КО.**“
62. У мејлу друштва Roaming Electronics од 09.06.2016. године упућеном друштву Tehnomedia, чији је предмет: Huawei/нове MP цене, на крају мејла је наведено следеће: „**У случају да на стању имате следеће моделе (4 модела из табеле испод) смањите им цену у малопродаји а када их продате биће урађено књижно одобрење.**“ У табели испод је и износ књижног одобрења по моделу.
63. У мејлу друштва Roaming Electronics од 28.06.2016. године који је послат друштву Tehnomedia, чији предмет је: RE Panasonic TV, наводи се, између осталог, „... да Tehnomedia ради са XXX% марже, **код модела 43CX740 подршка је јача јер се променила mp цена са 89.999 рсд на 84.999 рсд. Код модела 48CX400 нема промене у mp цени само додатна подршка да радите са XXX% марже.**“ На то друштво Tehnomedia наставља комуникацију и покушава да добије подршку за XXX% марже.

²² XLS

²³ бруто маржа

²⁴ Изостављен проценат марже

64. У мејлу друштва Tehnomedia од 10.03.2017. године под називом: roaming electronics – сарадња – резиме, упућеном друштву Roaming Electronics наводи се између осталог: „Спремни смо да прихватимо понуду за КО коју сте дали на састанку одржаном 24.01.2017. године ... за покривање минуса генерисаног распродајом старог лагера и минималне маргине за фирму.“
65. Мејл друштва Roaming Electronics од 01.03.2018. године под називом: Састанак - резиме, упућен друштву Tehnomedia садржи резиме састанка где се, између осталог, напомиње: ... „Мобилни: „Г“ је нови модел, маргина је преко ...%; телевизори: за есклузивне моделе **ГАРАНТУЈЕМО МАРГИНУ И МП ЦЕНУ.**“
66. Мејлом друштва Tehnomedia од 13.11.2018. године под називом МКТ Активности децембар 2018. године, упућеном друштву Roaming Electronics, тражи се, између осталог, одговор на питање „**Да ли има назнака да ће бити решена маргина за Huawei телефоне?** Последња информација коју сам добио од вас је да је вендор условио таквим ценама.“
67. У мејлу друштва Tehnomedia од 25.04.2019. године послатом друштву Roaming Electronics, чији је предмет Philips 55PUS6503/12, запослени у друштву Tehnomedia констатује: „Рекао си ми да не можеш да ми даш бољу цену за овај TV **и да ће конкуренција да врати препоручену цену.** Цене су и даље исте а ја опет имам купца. Направи ми цену да испоштујем купца.“ Два дана пре тога послат је мејл друштву Roaming Electronics у којем су линкови друштва Gigatron и WinWin где је оглашен управо тај телевизор са питањем коју најнижу цену може да добије за модел из наслова.
- Дана 25.04.2019. године запослени у друштву Roaming Electronics је одговорио: „Јесам рекао да ће конкуренција вратити цену али онда је и вама програм повукао Gigatron цену и испала је баш фрка, свако пребацује на другога, рекао сам ти и тад да не могу да ти дам ту цену, требао си да исправиш на сајту и да не буде проблема и да вас не цимају купци, што се тиче конкуренције тај модел имају на стању, иако га продају по тој цени иду у минус, подршаку од нас немају, **јер су сами скинули цену без било чијег одобрења из Roaming-а. Данас до краја дана би требало да се реши све и да цене буду враћене, зато те молим и ви вратите цену на препоручену, да не бисмо имали даље проблема...**“
68. У мејлу од 24.09.2019. године који је послат од стране друштва Roaming друштву Tehnomedia под називом: Hisense Cenovnik, наводи се да су у наставку цене за Hisense телефоне. Испод табеле, у којој су обележене колоне са улазним ценама и RRP, је констатација: „**Нове RRP цене крећу од 01.10.2019.** Нови улаз одмах по новим ценама. **Подршка до нове цене се добија за лагер...**“
69. У мејлу од 17.06.2019. године који је послат од стране друштва Roaming Electronics друштву Tehnomedia, чији је предмет: Alpha TV ponuda, наводи се: „У наставку је измењена понуда Alpha TV...“ Следи табела са моделима, ценама (нето фактурна, МП Маржа, МП цена ...) а испод табеле је констатација: „...**Намера нам је позиционирање Alpha у свим малопродајама у Србији и спровођење наше стратегије (придржавање RRP и чување МП марже)**...“
70. У мејлу од 03.10.2019. године који је послат од стране друштва Roaming Electronics друштву Tehnomedia, чији је предмет: Alpha TV ponuda NOVE RRP I VP, наводи се: „У наставку следе нове цене Alpha TV, RRP је доста приступачнији крајњем купцу...“

Имаћете сву подршку, RRP цене су стабилне и неће бити рушења, договараћемо акције заједно, све што је у интересу доброг sell out и обостране зараде.“

71. У мејлу директора друштва Roaming Electronics упућеном друштву Tehnomedia дана 12.03.2020 године под називом Tehnomedia – Roaming uslovi 2020, између осталог се наводи **заштита лагера на свим брендovima важи за робу купљену до 60 дана од званичне промене малопродајне цене**. Услов за подршку редовно слање PSI извештаја на недељном нивоу (извештај о лагеру и продаји).
72. У мејлу од 18.05.2020. године који је послат од стране друштва Roaming Electronics друштву Tehnomedia под називом: Huawei P30 Lite Nivelација, наводи се да су у наставку подаци везани за нову Huawei акцију а испод табеле у којој је обележена колона са VP ценама и колона са **RRP** констатује се: **„Почетак комуникације: 19.05.2020**. Нове количине куцамо по ценама из табеле.“
73. Мејлом друштва Roaming Electronics од 06.04.2020. године послатом друштву Tehnomedia, чији је предмет: **PSI извештај** – аутоматизација, објашњава се шта треба да садржи списак података који се доставља друштву Roaming Electronics и то: шифра артикла, EAN, назив артикла, количина робе која представља лагер, количина продате робе у претходној недељи, **вредност продаје робе** друштва Roaming Electronics са или без PDV.
74. У мејлу од 07.04.2020. године, чији је предмет: Realme исправка а који је размењен између запослених у друштву Roaming Electronics и Tehnomedia наводи се од стране друштва Roaming Electronics: **„МП цена са попустом треба да буде 22 999 рсд.“**
75. У мејлу друштва Roaming Electronics од 04.03.2020. године послатом друштву Tehnomedia, чији је предмет: Ново у понуди - REALME mobilni telefoni - предлог првог пуњења, објашњава се шта значи price protection: „Тренутно нема простора да радимо акције код Realme телефона и сигурно неће бити акција у периоду 2-3 месеца, после тога **ако буде било потребе за акцијањем гледаћемо да максимално испоштујемо маргине**.“ Ово је одговор друштва Roaming Electronics на питање друштва Tehnomedia: price protection - важи за комплетан лагер, на ком нивоу остају маргине у случају снижења цена, основна или умањена?“

-Остали докази (изјаве, роковник, формулар за услиставање робе, PSI Извештај, ценовник Roaming Electronics, апликације NAV и B2B)

Поред наведене електронске комуникација и друга доказна средства указују на учешће добављача и купца у одређивању цене у даљој продаји. За то је пример роковник друштва Tehnomedia чија страница је копирана и одузета дана 29.09.2020. године приликом спровођења ненајављеног увиђаја у овом друштву. Наиме, у браон роковнику са натписом Tehnomedia на предњим корицама, налази се страница на којој је уписан датум 20/03/2020 и белешка у уоквиреном делу, која представља, како је у овом друштву објашњено на записник о спровођењу ненајављеног увиђаја од 29.09.2020. године, налог директора менаџерима - (СМ)²⁵: „управљање веб цена прелази на ниво СМ; **обавеза СМ да обавести добављаче о дампинг ценама - коментар за артикал који има спорну цену**.“ Изнето је доведено у везу са изјавом запосленог у друштву Tehnomedia који је на записник о спровођењу увиђају **потврдио да се придржавају препоручене малопродајне цене** због тога што заступници

²⁵ category manager

одређених брендова када комуницирају са категори менаџерима сматрају да одређени производ може да се прода по тој цени.

Поред обавезе малопродавца да дојави одступање од RRP примењени су и други начини праћења цена од стране добављача и то кроз извештаје које малопродавци достављају. На пример, у друштву Tehnomedia пронађен је списак добављача који има руком исписан наслов: извештај према добављачима – коментари добављача Roaming Electronics. У том списку, поред назива добављача Roaming Electronics, наведени су подаци који се у оквиру извештаја достављају и то: шифра, Еан, назив артикла, лагер, продаја, вредност продате робе са или без пдв-а. Из количине и вредности продате робе може да се утврди продајна цена по јединици продаје а која је редовно достављана добављачу, што је један од начина да се контролишу малопродајне цене, односно испрати примена препоручене цене. У прилог томе је и мејл под бројем 73. И други малопродавци, на редовној бази, достављају PSI извештај друштву Roaming Electronics као свом добављачу.

Приликом спровођења ненајављеног увиђаја код друштва Техноманија дана 01.09.2020. године ископирани су мејлови који показују да добављач доставља формуларе за улиставање производа који између осталог садрже колону Препоручена МП цена. Исти формулар је уочен и код других малопродаваца.

Како је у друштву Gigatron запослени изјавио на Записник о спровођењу ненајављеног увиђаја од 16.09.2020. године, да NAV апликација садржи различите информације везане за сваки производ (еан код, димензије, опис производа, цене) и у њој малопродајни објекти виде колика је малопродајна цена неког артикла. У тој апликацији су и препоручене цене уколико их је добављач доставио а сама апликација је увезана са „B2B” порталом различитих добављача преко којих се наручује роба.

Током спровођења ненајављеног увиђаја у друштву Roaming Electronics дана 01.09.2020. године запослени задужен за велепродају малим купцима објаснио је да када шаље податке о производима и ценовнике **увек наводи и RRP - препоручену малопродајну цену.**

Изјашњење друштва Roaming Electronics и Техноманије

Дана 26.03.2021. године друштва Roaming Electronics и Техноманија су се обратила Комисији преко пуномоћника адвоката Владана Драшковића из Београда поднеском под називом „Анализа олакшавајућих околности са пратећим аргументима у поступку испитивања повреде конкуренције број 4/0-01-575/2020 од 01.09.2020. године“. У том поднеску, као најбитније, изнето је следеће:

- не негира се да спорна електронска пошта и друга документа до којих је Комисија дошла у току поступка могу евентуално указивати на спорну пословну праксу;
- уколико је било каква потенцијална повреда учињена, предузета је из нехата и нема значајних негативних ефеката на конкуренте, купце и потрошаче, тако да није дошло до значајног ограничавања, нарушавања или спречавања конкуренције на територији Републике Србије;
- предметна друштва никада раније нису учинила повреду конкуренције и својим пословањем, одлукама руководства и понашањем запослених, нису утицала на пословање и подстрекавање других тржишних субјеката на кршење права конкуренције;
- истакнут је значај кооперације са Комисијом и њеним представницима током целокупног поступка коју имају намеру да спроведу и надаље у циљу ефикаснијег и економичнијег окончања поступка;

- указује се на изразито малу вредност реализovanог промета са осталим странкама у поступку што се доводи у везу са тим да друштва нису имала свесну намеру да повреди правила фер конкуренције јер би финансијска корист од предузетих акција била неупоредиво значајнија (Roaming Electronics је са осталим друштвима у поступку Gigatron, Emmezeta, XLS и Tehnomedia остварио промет који износи 6,2% укупног прихода друштва Roaming Electronics у 2019. години);
- у питању је краткотрајна потенцијална повреда конкуренције, која је незнатног обима и која није произвела штетне последице по конкуренте, купце и крајње потрошаче јер је обим промета са купцима минималан па су тако изостале штетне последице повреде конкуренције;
- купци су имали могућност избора у сваком тренутку и ни са једним купцем није раскинут купопродајни уговор услед непоштовања препорука нити су санкционисани на други начин;
- друштва Roaming Electronics и Техноманија су озбиљно схватила потенцијалну опасност својих претходних поступака и истог момента покренула бројне активности у циљу обустављања радњи, отклањања њихових последица, као и спречавања могућности појављивања сличних активности у будућности – усвојен је документ Обавезујућа правила за запослене за примену прописа о заштити конкуренције и уведени су обавезни тренинзи и обуке за постојеће и за нове запослене о свим аспектима заштите конкуренције;
- током 2020. године ангажован је репутабилан правник са адекватним детаљним знањем и искуством чији је један од кључних задатака систематско праћење формалне и материјалне исправности свих уговора (постојећих и нових) и предузетих пословних активности које могу угрозити правила фер конкуренције;
- у намери да се цео поступак утврђивања повреде конкуренције заврши брже, економичније и на најправеднији начин, друштва Roaming Electronics и Техноманија предлажу да потенцијална мера заштите конкуренције буде обрачуната на пословни приход друштва у поступку из којег су изузети приходи остварени међусобно и приходи остварени изван територије Републике Србије и то: износ од 10.454.902.000 РСД у случају друштва Техноманије и износ од 5.560.003.000 РСД у случају друштва Roaming Electronics.

Изјашњење друштва Gigatron

Дана 04.03.2021. године, друштво Gigatron је преко пуномоћника адвоката Николе Михајловић из Београда, доставило предлог за прекид поступка у складу са чланом 58. Закона. Мере које је ово друштво предложило да добровољно преузме ради отклањања последица могуће повреде конкуренције су следеће: спровођење редовних тренинга из области заштите конкуренције; именовање лица за надзор поштовања интерних смерница и правила о заштити конкуренције; укључивање одредбе о поштовању правила о заштити конкуренције у уговорима са добављачима; редовно извештавање о пословању друштва Gigatron у погледу продаје одређених производа из потрошачке електронике на 6 месеци у периоду од 2 године и сл.

Решењем Комисије број 4/0-01-177/2021-07 од 01.04.2021. године одбијен је предлог друштва Gigatron за прекид предметног поступка због тога што примена института прекида поступка није адекватна за конкретну ситуацију. Наиме, претпостављена повреда конкуренције спада у групу најтежих повреда конкуренције у складу са Законом и Смерницама за примену Уредбе о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за

одређивање тих мера²⁶. Како је прописано одредбом члана 58. став 5. Закона Комисија није у обавези да прихвати предлог у смислу овог члана Закона.

Дана 20.04.2021. године друштво Gigatron је преко истог пуномоћника доставило поднесак под називом „Анализа битних чињеница са пратећим аргументима у поступку испитивања повреде конкуренције број 4/0-01-177/2021-03 од 05.02.2021. године“. Поднесак садржи следеће наводе:

- образложење тржишних услова у продаји производа потрошачке електронике на територији Републике Србије, на којој су присутна бројна предузећа која послују као велепродавци и малопродавци на тржишту потрошачке електронике (5.912);
- друштво Gigatron опслужује само 7,7% укупног тржишта потрошачке електронике и остварује минималне стопе профита иако представља једног од водећих трговаца у малопродаји;
- главни разлог за нешто више цене у поређењу са појединачним тржиштима Европске уније (у даљем тексту: ЕУ) јесу царинске тарифе на увоз производа потрошачке електронике у Републику Србију и високи трошкови пословања на мањем трговачки усмереном тржишту;
- на тржишту Републике Србије нема великог броја произвођача потрошачке електронике тако да се већина учесника на овом тржишту појављује у виду малопродаваца;
- основна карактеристика малог тржишта јесте немогућност поседовања било какве преговарачке снаге према добављачима који могу бити директни произвођачи потрошачке електронике или већи међународни дистрибутери;
- и поред тога што друштво Gigatron представља једног од водећих појединачних трговаца, заузима занемарљив удео у дистрибуцији својих добављача, па стога нема повољне услове куповине као што имају друга предузећа из већих европских држава;
- на захтев крајњих потрошача трговци у својој понуди морају имати широке производне категорије најважнијих, односно најтраженијих светских произвођача, што није увек повољно за трговца јер из тог разлога у појединим ситуацијама набављају се производи код којих су неповољни услови што доводи до минималних профитних маргина у продаји датих производа - уколико трговци на тржишту потрошачке електронике у Републици Србији у свом производном портфолију не би укључили поједине брендове или категорије производа купци би своје куповине обављали код других трговаца који имају ове производе у својој понуди;
- у ситуацији унифициране понуде, јер већина продаваца има идентичне производе у својој понуди или производе идентичних карактеристика, потрошачи се опредељују за најјефтинију понуду коју у том тренутку пронађу, а информације о ценама, обиму понуде, као и детаљима и карактеристикама производа доступни су свим учесницима на онлајн страницама продавница;
- на тржишту Републике Србије за пословање у овом сегменту постоје изузетно ниске баријере уласка за нове учеснике што доводи до врло интензивне конкурентске борбе која највише погодује потрошачима, како са становишта понуде производа тако и са становишта саме цене;
- потрошачи, својим захтевима и високом преговарачком снагом са једне стране, и добављачи, са својом високом преговарачком снагом са друге стране, остављају трговцима потрошачке електронике изузетно узак простор за профитабилно и ефикасно пословање;
- присутна је нелојална конкуренција - тзв. црно тржиште потрошачке електронике, које се заснива на куповини производа из суседних земаља чланица ЕУ, чиме се остварују ниже цене услед изостанка царинских намета, па потрошач стиче утисак да

²⁶ <http://www.kzk.org.rs/kzk/wp-content/uploads/2011/08/NOVE-SMERNICE-MAJ-2011.pdf>

цене производа потрошачке електронике треба да буду на nižем нивоу, те долази до снижавања опште малопродајне цене и знатног притиска на већ ниске профитне маргине;

- вредност робе на тзв. црном тржишту превазилази целокупно пословање друштва Gigatron;
- друштво Gigatron никада у свом пословању није максимизирало цене потрошачке електронике, што се јасно види по профитним стопама које ове предузеће остварује.

Изјашњење друштва Tehnomedia

Дана 27.04.2021. године друштво Tehnomedia је доставило поднесак под називом „Представљање кључних чињеница у поступку испитивања повреде конкуренције број 4/0-01-177/2021-03 покренутог 05.02.2021“, чији циљ је сагледавање околности пословања и услова на тржишту који су довели до потенцијалне повреде права конкуренције као и представљање најважнијих околности које би Комисија требало да има у виду приликом изрицања мере заштите конкуренције.

У наведеном поднеску је истакнуто следеће:

- тржиште потрошачке електронике Републике Србије врло је конкурентно и на њему послује преко 5.000 предузећа при чему она остварују изузетно ниску профитабилност без било какве могућности за остварење екстра профита;
- разлика у ценама производа на тржишту Републике Србије и тржишту ЕУ проистиче из другачијих услова пословања, постојања царинских тарифа и других трошкова набавке који су релативно виши за домаћа предузећа;
- преговарачка моћ друштва Tehnomedia је изразито ниска и то друштво нема могућност да на било који начин утиче на набавну цену, док су, с друге стране, потрошачи скоро савршено информисани и врло захтевни те врше притисак на обим продајног асортимана и конкурентност цена;
- потенцијално спорну праксу иницирала је друга странка у поступку, а друштво Tehnomedia није имало довољно релевантног знања да оцени правну валидности такве праксе тако да је потенцијалну повреду конкуренције учинило из нехата;
- друштво Tehnomedia ни на који начин није утицало на отежавање спровођења поступка испитивања повреде конкуренције нити је икада раније учинило повреду конкуренције;
- промет анализираниог брeнда и категорије производа је изразито низак, без икакве могућности да се утиче на ниво конкуренције на тржишту - обим сарадње са друштвом Roaming Electronics је минималан и износи свега 2% током 2019. и 2020. године тако да та сарадња није имала за циљ максимизацију профита и ограничавање конкуренције на тржишту јер би у супротном промет био неупоредиво већи;
- потенцијални спорни утицај на цене није се спроводио у пракси те самим тим трајања повреде није ни било тако да би у вези трајања потенцијално спорне праксе исту требало третирати као краткотрајну повреду конкуренције;
- ради спречавања потенцијално спорне праксе у будућности друштво Tehnomedia ће спровести низ едукација за запослене и ангажоваће стручњаке из ове области који ће анализирати кључна документа и одлуке друштва.

Изјашњење странака на Обавештење о битним чињеницама, доказима и осталим елементима на којима ће се засновати решење (у даљем тексту: Обавештење)

Свим странкама је, дана 18.05.2021. године, на основу одредбе члана 38. став 2. Закона, достављено Обавештење и странке су позване да се у року од 15 дана на исто изјасне.

Изјашњење друштва Roaming Electronics и Техноманија на Обавештење

Друштво Roaming Electronics је у свом изјашњењу од 11.06.2021. године објаснило концепт „заштите цена” (price protection) које, како се наводи, у суштини не представља понашање противно одредбама Закона већ омогућава одрживо пословање партнера у посматраној грани због тога што поједини производи изузетно брзо постају застарели и превазиђени. Како даље појашњава, „price protection” не значи да се малопродајне цене које потрошачи плаћају вештачки држе на нереално високом нивоу већ се потрошачима обезбеђују реалне и ниже цене због промене технологије а такво умањење иде на терет veleпродавца и/или оригиналног произвођача а не из марже малопродавца. Комплетан беневит који се добије од добављача преноси се на крајњег купца, чиме потрошачи остварују економску корист од тако уређеног односа. Алтернативно поступање би било да се малопродавцима омогући поврат робе добављачу.

Уједно, истакнуто је да интерна комуникација која се одвија између повезаних друштава у поступку не би требала да буде основ за доказивање повреде конкуренције. Интерна комуникација није произвела никакве негативне ефекте по конкуренцију, те потенцијално забрањене праксе наведене у интерној кореспонденцији не прејудицирају пословне одлуке друштва усмерене ка трећим лицима.

Поред наведеног, наглашава се да су одлуке и пословна кореспонденција са партнерима последица недовољног познавања ове области. Што се тиче укупних прихода за евентуално израчунавање мере заштите конкуренције друштва Roaming Electronics и Техноманија наглашавају да треба изузети интеркомпанијске трансакције и приходе од извоза тако да у том случају укупни приходи друштва Roaming Electronics износе 5.560.003.000 РСД а друштва Техноманија 10.454.902.000 РСД.

У допуни изјашњења од 24.06.2021. године друштва Roaming Electronics и Техноманија су нагласила још једном чињеницу повезаности ова два друштва по Закону, која их чини једним учесником на тржишту, као релевантну за ефикасно вођење поступка. У вези са тим се наводи да интерна комуникација између повезаних друштава не може бити основ за успостављање рестриктивног споразума једног учесника на тржишту. У погледу друштва Техноманија се истиче да није veleпродавац робе јер је од средине 2019. године искључиво вршило испоруку робе привредном друштву Mercator S док је све комерцијалне услове сарадње друштва Техноманија и Mercator S договарало и утврђивало друштво Roaming Electronics.

Изјашњење друштва Emmezeta на Обавештење

Друштво Emmezeta је дана 14.06.2021. године, доставило изјашњење на Обавештење преко пуномоћника адвоката Бојана Вучковића из Београда ОАД Карановић&Партнерс, Ресавска 23. Као наводи од значаја за решавање ове управне ствари издвојени су следећи:

- Комисија није предузела ниједну доказну радњу којом би расветлила контекст прикупљених мејлова и осталих прикупљених доказа нити је утврдила зашто су цене телевизора више у Србији него у ЕУ;
- спорна комуникација из Обавештења која се тиче друштва Emmezeta не представља повреду конкуренције јер се не образлаже у чему би се тачно састојала наводна повреда друштва Emmezeta нити је из Обавештења довољно јасно шта се друштву Emmezeta ставља на терет;
- Комисија је у претходном периоду обустављала поступак против мањих купаца који нису имали адекватну преговарачку снагу нити могућност да утичу на измену предлога о сарадњи наметнутих од добављача, с чим у вези се истиче да се не може

- сматрати значајним купцем друштва Roaming Electronics у односу на обим продаје телевизора који су предмет спорних мејлова у Обавештењу. Као доказ томе достављене су: табела са тржишним учешћима брендова телевизора Emmezeta током 2017.-2020; табела са прегледом добављача по категорији по групи телевизора у периоду 2015.-2020. са обимом набавке по количини и вредности; табела која садржи обим и вредност набавке свих брендова телевизора са обимом набавке по количини и вредности током 2015.-2020. године и табела са обимом промета Emmezeta оствареним продајом телевизора у периоду 2017.-2020. уз констатацију да је друштво Emmezeta набављало и продавало телевизоре бренда Metz само током 2019. године;
- наводе се примери из праксе Европске комисије у којима су кажњавани само произвођачи а не и малопродавци и то: *CASE AT.40465 - ASUS, CASE AT.40469 DENON&MARANTZ, CASE AT.40181 - PHILIPS и CASE AT.40182 – PIONEER*, при чему малопродавци нису кажњени иако су активно учествовали у спровођењу ове стратегије јер је Европска комисија сматрала да су произвођачи-добављачи креатори стратегије да се малопродајне цене држе на одређеном нивоу, систематски прате и примењују санкције на малопродавце у виду претњи, уцена и одбијања испоруке уколико се не придржавају жељеног нивоа малопродајних цена;
 - оставља се могућност да је наводна повреда друштва Emmezeta резултат евентуалног непостојања свести запослених у друштву Emmezeta да комуникација о ценама може бити потенцијално забрањена, због чега је ово друштво спремно да добровољно размотри и понуди предлог сразмерних обавеза у смислу члана 58. Закона на основу којих би Комисија прекинула поступак и то:
 - да именује службеника за надзор који ће бити задужен за надзор комуникације свих запослених Emmezeta који учествују у формирању малопродајних цена и који комуницирају са добављачима око препоручених цена а службеник за надзор ће једном годишње, у наредне три године, достављати Комисији извештаје са предузетим мерама у погледу усклађености са правом конкуренције,
 - да именује интерно или екстерно стручњаке за област заштите конкуренције који ће бити надлежни да воде рачуна о адекватној примени прописа у оквиру компаније, о праћењу прописа, праксе и њихових евентуалних измена, о редовном извештавању менаџмента и других релевантних особа о евентуалним новинама и/или изменама у предметној правној области, који ће организовати курсеве, тренинге и обуке запослених из области права конкуренције,
 - да интерно или екстерно именује стручњаке из области права конкуренције који ће држати редовне годишње обавезне обуке о прописима из области права конкуренције а посебно око одређивања цена у даљој продаји а стручњаци за право конкуренције ће достављати писани извештај Комисији једном годишње са описом и садржином одржаних тренинга и постигнутим резултатима.
 - Уколико Комисија заузме став да је неопходно изрећи меру заштите конкуренције, износи се молба да се у складу са важећом ЕУ праксом као релевантан приход за одмеравање казне узме само приход друштва Emmezeta остварен на тржишту на којем наводна повреда има ефекта и на које се повреда односи, што је у овом случају тржиште малопродаје потрошачке електронике, тачније сегмент телевизора у Београду као релевантном географском тржишту;
 - у погледу садржине мејлова означених бројевима 1 и 35 у Обавештењу²⁷ наводи се да на исте друштво Emmezeta није одговорило;
 - Комисија није имала у виду да приликом одређивања малопродајне цене друштво Emmezeta само иницијално узима у обзир необавезујућу препоручену малопродајну цену од стране добављача а да потом узима у обзир и друге факторе и то: стање својих

²⁷ Електронска комуникација је на исти начин, односно истим бројевима означена и у овом решењу

- залиха, да ли је производ у питању у фокусу као носилац одређеног предвиђеног промета у следећем раздобљу, колика је цена других производа из те групе, јесу ли неки други производи на акцији, да ли постоји проблем са лагером неког другог производа, да ли друштво жели да побољша продају других производа, да ли је друштво наручило други производ, када нови производ стиже, итд;
- у вези са мејлом означеним бројем 36 у Обавештењу наводи се да друштво Roaming Electronics у обраћању запосленом у друштву Emmezeta у вези са применом препоручене цене на веб страници не користи претњу или санкцију за непоступање а да Комисија није проверила да ли је друштво Emmezeta у спорном периоду заиста и применило предложени ниво малопродајних цена;
 - коментаришући садржај мејла означеног бројем 37 у Обавештењу наводи се да представља комуникацију између друштва Roaming Electronics и Emmezeta али да није објашњено шта запослени у друштву Emmezeta треба да види и да реши у вези са ценама Alpha телевизора нити се може са сигурношћу утврдити због чега се запослени у друштву Roaming Electronics обратио запосленом у друштву Emmezeta и какво је понашање након тога уследило;
 - мејлови означени бројевима 38 и 39 у Обавештењу су контрадикторни и управо доказују да се друштво Emmezeta не придржава препоручених малопродајних цена Roaming Electronics већ да их одређује у потпуности самостално на основу легитимних пословних параметара;
 - имајући у виду да Комисија прелиминарно сматра да је враћање телевизора евентуална санкција за непридржавање цена у даљој продаји, није изнела доказе о томе да ли је друштво Emmezeta заиста директно или индиректно комуницирало малопродајну цену са друштвом Roaming Electronics, да ли је исказало пристанак на овај тип санкције уколико се не придржава препоручене цене, те да ли је на крају и вратило телевизоре друштву Roaming Electronics услед непоштовања препоручене цене;
 - за садржину мејла означеног бројем 40 у Обавештењу наводи се да друштво Emmezeta само комуницира да би препоручена цена за модел 55 требало да буде нижа и износи 39.999 РСД да би се тај модел распродао не обавезујући се да ће заиста и одредити малопродајну цену у износу од 39.999 РСД;
 - мејлови означени бројевима 40.-42. у Обавештењу представљају уобичајено преговарање о висини набавне цене и **комуницирање око висине препоручене цене ради боље продаје производа;**
 - за „*price protection*” се наводи да се не ради о одређивању цена у даљој продаји већ о тржишној пракси специфичној за тржиште потрошачке електронике којом се спречава да малопродавци мале количине технички нефункционалне и непродате старе робе продају уз губитак;
 - што се тиче мејла означеног бројем 43 исти потврђује да је друштво Emmezeta учествовало у краткотрајној промотивној кампањи током које је договорило са друштвом Roaming Electronics малопродајну цену малог броја Alpha телевизора. У пракси Комисије и ЕУ заузет је став да одређивање цена у даљој продаји током краткотрајне промотивне кампање није рестриктивно већ да доприноси ефикасности од чега ће корист имати крајњи потрошачи;
 - указује се на правни стандард у ЕУ за доказивање одређивање цена у даљој продаји у случају *ASUS* против *Европске комисије CASE AT.40465 - ASUS* у сектору потрошачке електронике: „*да је довољно да су најмање два учесника на тржишту изразила своју заједничку намеру да се понашају на тржишту на одређени начин.*”, а из Обавештења нигде не произлази да је друштво Emmezeta директно или индиректно исказало намеру да заједно са друштвом Roaming Electronics одреди своју редовну малопродајну цену Alpha и Metz телевизора нити је Комисија урадила ценовну

- анализу да утврди да ли су цене Alpha и Metz телевизора заиста биле више као резултат наводног заједничког одређивања цена или других тржишних фактора;
- Комисија није понудила доказе да ли се друштво генерално придржавало препоручене цене од стране друштва Roaming Electronics, при чему је друштво Emmezeta у више наврата одступало од нивоа препоручених цена као што из мејлова означених бројевима 38 и 39 произлази;
 - како Комисија није издвојила мејлове из 2018. године, није могла да претпостави трајање повреде конкуренције током 2018. године, при чему су и мејлови из 2017, 2019. и 2020. године садржински и хронолошки неповезани па се не може закључити да су део истих продужених радњи;
 - било је потребно анализирати тржиште потрошачке електронике, а што није учињено;
 - у вези са концептом јединствене и континуиране повреде наводи се да би се различита понашања окарактерисала као јединствена и континуирана повреда неопходно је установити да ли су она комплементарна тако да кроз интеракцију доприносе остварењу антикомпетитивног циља од стране учесника у оквиру Заједничког плана који има један циљ. Стога, Комисија мора да покаже да је друштво Emmezeta желело својим радњама да допринесе заједничком циљу у коме су сви учесници учествовали, да је била свесна актуелног или планираног понашања других учесника у остварењу истих циљева или да их је могла разумно предвидети и да је била спремна да преузме ризик;
 - уколико је друштво Emmezeta својом комуникацијом у спорним мејловима из Обавештења заиста одређивало своје малопродајне цене заједно са друштвима Roaming Electronics и Техноманију (а није), то је био резултат подређеног положаја друштва Emmezeta који се огледао у слабој преговарачкој позицији и немогућности да се одбију евентуални недозвољени предлози око одређивања цена у даљој продаји. Хипотетичко одбијање сарадње угрозило би пословне интересе друштва Emmezeta уколико би друштво Roaming Electronics одбило испоруку појединих артикала или би погоршало дотадашње услове сарадње;
 - Комисија у Обавештењу, није образложила неке од критеријума као што су постојање намере за извршење повреде конкуренције, последицу повреде конкуренције, нити друге факторе, олакшавајуће или отежавајуће околности предвиђене Уредбом о кажњавању, већ је само навела тежину (најтеже повреда и да је њено трајање три године) а што друштво Emmezeta оспорава, тако да друштво Emmezeta није у могућности да се изјасни, нити да понуди доказе у погледу утврђивања (не)постојања, односно (не)испуњења релевантних критеријума за одмеравање казне, а није обавештено ни на који начин ће Комисија вредновати наведене критеријуме, односно које факторе ће примењивати при одређивању висине износа, у складу са Смерницама о кажњавању, што је значајан процесни пропуст Комисије;
 - како Комисија није несумњиво доказала предметну повреду конкуренције друштво Emmezeta захтева да се у најкраћем року донесе решење о обустави поступка у предметном случају.

Изјашњење друштва XLS на Обавештење

Поднеском од 28.06.2021. године друштво XLS је доставило изјашњење на Обавештење, преко пуномоћника адвоката Тијане Којовић из БДК Адвокати АОД, Булевар Краља Александра 28, Београд, наводећи следеће:

- Комисија би требало да обустави поступак против друштва XLS јер није учествовало у понашању које представља повреду конкуренције већ је самостално одређивало малопродајне цене чак и онда када их је одређивало на нивоу препоручених цена;
- тржиште потрошачке електронике је изузетно конкурентно, ниско концентрисано и фрагментирано, са великим бројем тржишних учесника како на страни понуде у

- велепродаји, тако и на страни тражње у малопродаји, које генерално одликује ниска профитабилност, а с обзиром на то да је по природи ствари транспарентно јер су малопродајне цене видљиве купцима у сваком тренутку, постоји природна тенденција на тржишту ка уједначавању цена, па малопродавци већ примењују најниже марже које им омогућавају минималну профитабилност;
- нису постојали принуда, условљавање нити битне погодности а препоручене цене нису забрањене, при чему Комисија у Обавештењу није изнела никакве доказе да је друштво XLS трпело било какав притисак да се придржава препоручених цена;
 - сва наведена понашања представљају различите начине комуницирања препоручене цене од стране друштва Roaming Electronics, што само по себи није недозвољено и не представља ни притисак ни подстицај који има капацитет да одлучујуће утиче на слободу друштва XLS да формира цену;
 - што се тиче мејла означеног бројем 51 наводи се да се поменутих 10 - 15 минута односи на целокупну агенду предложену од стране друштва Roaming Electronics у вези са састанком, а не на набавне/препоручене цене, а за формуларе у којима је наведена колона означавана са МП истиче се да се подразумевало да је то цена коју друштво Roaming Electronics препоручује;
 - Комисија је пропустила да утврди удео набавке робе друштва Roaming Electronics у укупној набавци друштва XLS, односно да друштво Roaming Electronics није продавац у односу на кога друштво XLS има значајну позицију зависности која би му онемогућила да самостално одређује сопствене малопродајне цене;
 - друштво XLS је препоручене цене од стране друштва Roaming Electronics доживљавало управо као препоруку која му јесте била битан фактор приликом одређивања малопродајне цене;
 - као што је описано у мејловима под бројевима 53, 54 и 55 Обавештења, друштво XLS је примало мејлове у којима друштво Roaming Electronics нуди „заштиту лагера” за промене VP/RRP, односно велепродајне и препоручене цене, с тим да са становишта друштва XLS, таква подршка није представљала пружање погодности за примену препоручене цене, већ начин да добављач изједначи набавне цене за малопродавце којима је у кратком временском размаку (60 дана) продао исти производ по различитим ценама, из разлога што је у међувремену дошло до смањења тражње за тим производом, нарочито што таква снижења и прилагођавања набавних цена нису неуобичајена на динамичном тржишту потрошачке електронике, па је наведени механизам омогућавао да друштво XLS добије ретроактивни попуст на набавну цену за производе који су му остали непродати, како би био конкурентан;
 - на примеру мејла описаног под тачком 50 на страни 14 Обавештења друштво XLS је желело да постигне повољнију велепродајну цену од друштва Roaming Electronics, јер са постојећом не би могао да адекватно конкурише малопродајној цени друштва Gigatron а не да изврши притисак на друштво Roaming Electronics да утиче на друштво Gigatron да повећа цену тог производа, а та размена је резултирала управо тиме да друштво XLS оствари нижу велепродајну цену, што је у коначници резултирало нижом малопродајном ценом и имало позитиван ефекат на купце који су наведени производ купили од друштва XLS;
 - у вези са мејловима означеним бројевима 44 и 46, у којима друштво XLS и друштво Roaming Electronics комуницирају о препорученој цени за производе на акцији, друштво XLS није имало обавезу да тражи одобрење од друштва Roaming Electronics за спровођење акција и попушта, јер су друштва Roaming Electronics и XLS самостално одлучивала у којој мери ће учествовати у подели трошкова снижења приликом организовања акција, односно друштво Roaming Electronics је давало одређена књижна одобрења током акција и промоција, али је друштво XLS самостално одлучивало да ли ће, и у којој мери, додатно спустити цену током акције;

- пракса ЕУ је да одређивање цене у даљој продаји током краткотрајних промотивних кампања од којих корист имају крајњи потрошачи није проблематично са становишта конкуренције, а то потврђује и пракса Комисије;
- Комисија је у Обавештењу погрешно оценила да је друштво XLS један од четири најзначајнија малопродавца која су купци друштва Roaming Electronics, при чему је ову оцену донела не наводећи тржишне уделе, као ни обим куповине које податке за 2018. годину ово друштво наводи у свом изјашњењу, а и напоменуто је да друштво XLS нема малопродајне објекте ван Београда;
- уколико Комисија упркос изнетим аргументима оцени да друштво XLS јесте извршило повреду конкуренције из члана 10. Закона, предлаже се одређивање само симболичне казне имајући у виду да не постоје отежавајуће околности на страни друштва XLS, а да постоје олакшавајуће околности које би оправдале изрицање ниже казне, у вези с чим се истиче да менаџмент као и запослени у друштву XLS нису имали намеру да заједно са добављачем Roaming Electronics одређује цену производа у даљој продаји нити да поштовањем препоручене цене ускладе малопродајне цене са другим учесницима на тржишту малопродаје;
- друштво XLS до сада није било кажњавано за било коју повреду конкуренције, нити је, у овом или било ком другом случају, подстрекивало друге учеснике на тржишту на нарушавање, ограничавање или спречавање конкуренције, при чему је у потпуности сарађивало са Комисијом у поступку;
- евентуална повреда није могла имати штетне последице на конкуренцију, имајући у виду обим продаје који је друштво XLS остварило у односу на производе за које Комисија сумња да је дошло до одређивања малопродајне цене од стране добављача;
- друштво XLS је одмах по покретању поступка од стране Комисије ангажовало правне саветнике у циљу анализе својих пословних пракси, а који су за друштво израдили Водич за запослене за комуникацију са добављачима и конкурентима, и одржали тренинг за све запослене у продаји на тему рестриктивних споразума уопштено, а нарочито на тему препоручених цена и „RPM“²⁸.

Констатује се да се друштво Tehnomedia није изјаснило на Обавештење, које је уредно достављено дана 31.05.2021. године, о чему је доказ потписана доставница у списима предмета. Ни друштво Gigatron се није изјаснило на Обавештење, које је уредно достављено дана 03.06.2021. године, о чему је доказ потпис пуномоћника овог друштва на примерку обавештења који је у списима предмета.

Закључак о повреди конкуренције

На основу утврђеног чињеничног стања закључено је следеће.

Друштво Roaming Electronics је у продаји потрошачке електронике на територији Републике Србије обезбедило примену механизма да малопродавац у свом објекту увек располаже препорученом продајном ценом. У том смислу, сваки ценовник друштва Roaming Electronics садржи RRP - препоручену малопродајну цену, за коју није наведено да је необавезујућа а понекад и само МП - малопродајну цену, без напомене да је то препоручена малопродајна цена. За улиставање производа овог друштва малопродавци располажу формуларом у којем је једна колона препоручена продајна цена. Такође, RRP цене су убачене у апликацију NAV, увезану са B2B порталом, тако да сваки купац не може да избегне да сазна препоручену препродајну цену за сваки производ. Систем је тако направљен да уколико RRP није унет у NAV тај артикал се не види на порталу (интерни мејл друштва Roaming Electronics од 15.06.2020. године, чији је предмет: B2B).

²⁸ resale price maintenance – одређивање препродајне цене

Да се не ради о обичној препоруци препродајне цене потврђује и мејл под бројем 51 где је тема састанка дискутовање о VP/RRP. Препоручена цена има смисла ако је информативног карактера а дискутовање о RRP или комуницирање о RRP, с обзиром на то да малопродајну цену треба да одреди искључиво малопродавац, може бити схваћено као утицај на купца да је примени, нарочито када долази од тако значајног добављача и ако је се малопродавци већином придржавају.

Из претходно описане електронске комуникације утврђено је да преговори о набавци потрошачке електронике од стране добављача Roaming Electronics садрже преговоре око марже малопродавца (мејлови под бројевима 32, 41, 42, 48, 57 и 59), из чега произлази да је утврђена минимална маржа малопродавца. Мејлови под бројевима 47, 65 и 69 експлицитно садрже наводе да друштво Roaming Electronics гарантује маржу купцима. И мејл означен бројем 64 садржи одговор једног малопродавца да је спреман да прихвати понуду за КО за покривање минималне маргине.

Како из описаних мејлова произлази друштво Roaming Electronics регуларно ажурира препоручену препродајну цену, обавештавајући своје купце о новој RRP. Када се нова RRP мења то повлачи и смањење набавне цене да би се одржала договорена маржа, а разлика између претходне и нове продајне цене друштва Roaming Electronics покрива се књижним одобрењем (КО) које то друштво издаје. Примери за изнето су у садржају мејлова под бројевима 8, 9, 10, 11, 14, 33, 34, 40, 60, 61, 68 и 70. Имајући у виду целокупну стратегију друштва Roaming Electronics коју описују изнети мејлови, када се посматрају у корелацији, јасно је да ће малопродавци тј. купци друштва Roaming Electronics применити нову RRP и да су је и примењивали, како је експлицитно потврђено у мејловима под бројевима 33 и 60 који се односе на друштва Gigatron и Tehnomedia, што је потврдио и представник друштва Tehnomedia на записник о спровођењу ненајављеног увиђаја у том друштву.

Подршка за промену малопродајне цене као вид интервенције добављача односно финансијске подршке се у мејловима приказује као Price protection или подршка и представља начин да се очува договорена минимална маржа купца тј. малопродавца. Поред претходно наведених мејлова пример за Price protection или подршку су мејлови под бројевима 1, 2, 20, 63 и 71. У последњем мејлу се експлицитно наводи шта значи **Price protection или подршка** (заштита лагера на свим брендovima важи за робу купљену до 60 дана од званичне промене малопродајне цене). Са овим мејлом је у вези и садржина мејла под бројем 75.

Друштво Roaming Electronics прати малопродајне цене својих купаца и то постиже на више начина, преко јавно доступних информација (веб страница малопродаваца), извештаја које му достављају малопродавци, као што то ради његово повезано друштво - Техноманија или друштво Mercator S, као и преко платформе Кликер. Наиме, уочен је велики број мејлова који потиче из прве половине 2017. године у којима друштво Техноманија доставља дневни пресек цена по производима у малопродаји друштву Roaming Electronics (Emmezeta, Gigatron, Tehnomedia, Win Win, Games, Dr Tecno, Coolshop, PC Practic, Emmi, Handy). Полазећи од садржаја свих описаних мејлова закључује се да добављач располаже продајним ценама својих производа у малопродаји да би пратио да ли је примењена препоручена цена и реаговао у случају одступања од договорене цене односно да финансијски подржи снижавање препродајне цене у циљу очувања марже.

Из мејла означеног бројем 13 произлази шта све може да омогући Кликер платформа. Као што је већ наведено, укључивање аутоматског софтверског програма за праћење цена чини лакшим за добављача да надзире и примењује ограничења у вези са применом препоручене продајне цене малопродаваца. У вези с тим је и уговор о закупу SaaS Resenja (Software as a

Service) бр. 1707/2019 који су са пружаоцем услуга закључила друштва Roaming Electronics и Техноманија као корисници. Предмет овог уговора је да се омогући коришћење веб апликације Кликер путем интернет странице <https://app.kliker> тако што ће кориснику доставити инструкције за коришћење апликације, лозинку и корисничко име, на период од две године од дана закључења уговора.

С друге стране, констатовано је и да купци друштва Roaming Electronics прате малопродајне цене својих конкурената и у случају одступања од RRP обавештавају друштво Roaming Electronics које потом интервенише тј. опомиње купца који је одступио од примене RRP да примени препоручену продајну цену. То иде дотле да малопродавци схватају као своју обавезу да обавесте добављача о дампинг ценама – артиклу који има спорну цену, како је потврђено из белешке у роковнику друштва Tehnomedia. И друштво Gigatron је у мејлу под бројем 29 потврдило да у сваком случају „нападају” добављача са захтевима да имају све те акције како не би губили тржиште. Код интервенције на иницијативу малопродаваца због одступања од RRP друштво Roaming Electronics чак иде дотле да преферира да му се роба врати пре него да се не поступи по његовој интервенцији. За применом оштријих мера као што је раскид уговора или одбијање испоруке није било потребе због тога што су купци већином прихватили да примењују RRP, јер је то пожељна цена дата од тако значајног добављача. Уз то, применом препоручене цене и сами профитирају будући да је та цена често гарантована што значи да ће је и други купци испоштовати па не морају међусобно да се такмиче, што би подразумевало и спуштање цене испод RRP и смањивање сопствене марже. Све ово омогућава да у крајњем исходу продају по вишим ценама.

Друштво Roaming Electronics је осим финансијске подршке у виду књижног одобрења за промену малопродајне цене давало и подстицај за примену препоручене цене као што произлази из мејла под бројем 49 (за одређени ниво малопродајне цене иде 3% боља набавна цена) или под бројем 19 (2% на аванс за придржавање препоручене цене). Последњи мејл је пример да је до утврђивања препродајне цене долазило и приликом продаје другом велепродавцу за даљу продају субдистрибутерима а не само приликом продаје малопродавцима.

У настојању да спречи мале купце да иду испод препоручене цене друштво Roaming Electronics је увело ценовник у којем су његове продајне цене за интернет продавце веће за 3% (мејл под бројем 18). У мејлу под бројем 20 друштво Roaming Electronics констатује како се e-taileri (интернет продавци) подвлаче 5-20% испод препоручених малопродајних цена, што је, како се наводи, фрустрирајуће.

Како је друштво Roaming Electronics навело у више мејлова, стратегија овог значајног добављача потрошачке електронике јесте придржавање препоручених продајних цена и чување марже (мејлови под бројевима 47, 52, 53, 55, 65 и 69). Уз то, изнет је садржај мејлова као што је: молим те исправи цену, препоручена је 30.990 (мејл под бројем 4), цена мора да буде ... уместо ... (мејл под бројем 5), интерни договор је да будемо обавештени о акцијама купаца, обећали смо им да ћемо испратити акције (мејл под бројем 17), зашто наш купац када комуницирамо RRP не подиже цену као и сви остали на тржишту... јавите да већ данас врати цену (мејл под бројем 35), ако неће да држи RRP да врати TV (мејл под бројем 39) и сл.

Садржина мејла под бројем 4 потврђује да директор друштва Roaming Electronics није одговорио да се прекине са праксом да се малопродавцима доставља примедба о подизању малопродајних цена већ да се то ради усмено односно без остављања писаних трагова.

Иако малопродавац треба и мора самостално да одлучи о својој продајној цени, било да се ради о цени у малопродајном објекту или преко веб странице, друштво Roaming Electronics је

утицало на купце да преко веба, каталога, билборда и сл. не објављују малопродајне цене које су испод RRP. Примери су мејлови број 5, 21, 25, 36, 37, 54 и 56, од којих неки показују да малопродавци питају да ли могу да објаве одређену цену.

Најзад, друштво Roaming Electronics и малопродавци веома често организују заједничке акцијске продаје појединих производа у краћем трајању које се често понављају и у којој је акцијска цена одређена. Пошто је на редовној основи дошло до одређивања цена у даљој продаји у посматраном периоду од краја 2015. године па до покретања поступка исти принцип је важио и за време спровођења акција. Пример за то је мејл под бројем 44 као и интерни мејл друштва Roaming Electronics од 15.10.2019. године, чији је предмет: TRGO BAN Zahtev za KoD instore акција Grožđembal за Alpha TV, у којем друштво Roaming Electronics потврђује да је учествовало у in store акцији 10% поводом Грожђенбала са 5% од RRP. И у конкретној ситуацији малопродавац би морао да буде слободан да самостално одреди акцијску цену.

Изјашњења друштва Roaming Electronics и Техноманија на Обавештење

У вези са наводима из изјашњења друштва Roaming Electronics и Техноманија на Обавештење, Комисија је приступила поновној оцени доказа прикупљених у поступку. У том смислу поново је разматрала у контексту одредби Закона преписку између друштава Roaming Electronics и Техноманија, а у вези са купцем Mercator S као и ценама на малопродајном тржишту потрошачке електронике.

У смислу члана 5. став 1. Закона, повезаним учесницима на тржишту, сматрају се два или више учесника на тржишту који су повезани тако да један или више учесника на тржишту контролише другог или друге учеснике на тржишту. Под условима из става 2. истог члана, повезани учесници на тржишту ће се сматрати једним учесником на тржишту. Сходно наведеном, рестриктивни споразум о одређивању цена у даљој продаји све и када би могао бити закључен између повезаних учесника на тржишту, полазећи од законске дефиниције рестриктивног споразума, не би представљао повреду конкуренције према члану 10. Закона из разлога што рестриктивни споразум, у смислу члана 10. став 1. Закона, јесте „споразум између учесника на тржишту...“ и у складу са тим, може бити закључен искључиво између независних учесника на тржишту. С обзиром на одредбу члана 5. Закона преписка између повезаних друштава у вези малопродајних цена чак и када се тиче трећих лица се ставља на терет друштву Roaming Electronics.

Полазећи од чињенице да друштво Mercator S доставља дневне извештаје о својим малопродајним ценама друштву Roaming Electronics а не друштву Техноманија и да суштински комерцијалне услове сарадње друштва Техноманија и Mercator S договара и утврђује друштво Roaming Electronics, оцењено је да је искључиво друштво Roaming Electronics одговорно за одређивање малопродајне цене код овог друштва.

С обзиром на наведено а нарочито на то да друштва Roaming Electronics и Техноманија представљају једног учесника на тржишту закључено је да друштво Техноманија није одговорно за одређивања цена у даљој продаји потрошачке електронике чији је увозник/дистрибутер његово повезано друштво Roaming Electronics, нити као велепродавац, нити као малопродавац.

Са наведених разлога Комисија је обуставила поступак против друштва Техноманија.

Комисија је, након анализирања изјашњења друштва Emmezeta, као и остале чињеничне грађе која се односи на ово друштво оценила да су у конкретном случају малопродајне цене потрошачке електронике, нарочито телевизора марке Alpha, набављене од друштва Roaming Electronics одређене од стране друштва Roaming Electronics и Emmezeta, а не самостално од стране друштва Emmezeta.

Неосновано друштво Emmezeta поистовећује околност обуставе поступка против одређених малопродаваца у поступку који је окончан решењем Комисије 4/0-02-77/2020-151 од 20.08.2020. године, чији је предмет био одређивање цене у даљој продаји, имајући у виду да се ради о различитим околностима случаја. Наиме, Комисија је у том поступку основано претпоставила да су Предузеће за производњу, промет и услуге Кепром доо, Београд као продавац и остале странке у поступку као купци учинили повреду конкуренције, тако што су у појединачним купопродајним уговорима утврдили продајне цене и друге услове трговине. Стога је поступак покренут против свих потписника уговора о купопродаји као двостраног односа. У току поступка је, између осталог, утврђено да се ради о уговору по приступу и да одређени купци спадају у мале купце (трговачке радње, апотеке, или привредна друштва разврстана у Агенцији за привредне регистре као мала или микро) који, с обзиром на те околности, нису имали такву преговарачку позицају да су могли утицати на услове купопродајног уговора па је поступак против њих обустављен.

У предметном случају друштво Emmezeta није потписало уговор по приступу у којем је одређена цена у даљој продаји а у Агенцији за привредне регистре друштво Emmezeta је разврстано као велико привредно друштво. Ово друштво мора и треба да се посматра као један од већих малопродаваца потрошачке електронике и већи купац друштва Roaming Electronics, имајући у виду комплетан обим продаје између њих а не само обим продаје телевизора.

У вези с примерима из европске праксе, који се углавном односе на поступање Европске комисије, Комисија напомиње да се исто тако у европској пракси могу наћи и случајеви у којима се код одређивања цена у даљој продаји водио поступак и против значајнијих купаца. На пример, у Немачкој је крајем 2016. године кажњено 27 учесника на тржишту због вертикалног одређивања цене у прехранбеном сектору у којем су као одговорни за утврђену повреду препознати и произвођачи и малопродавци (погледати press release од 15.12.2016. године²⁹).

Стога, од приступа тела за заштиту конкуренције, а пре свега од околности сваког појединачног случаја, одређује се да ли ће се поступак који за предмет има утврђивање постојања рестриктивног споразума у виду одређивања цена у даљој продаји водити и против малопродаваца с тим да странке у поступку не морају бити сви малопродавци, а најчешће и нису.

У предметном случају Комисија није проширала поступак на мале купце иако је иста стратегија важила и за њих, како произлази из мејлова у којима се помињу друштва Успон доо, Dr Techno, Trgo Van и сл. управо због недостатка њихове преговарачке позиције као последице већ поменутих околности.

²⁹https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Meldung/EN/Pressemitteilungen/2016/15_12_2016_Vertikalfall%20Abschluss.html

Неосновани су наводи друштва Emmezeta да је код одређивања малопродајне цене имала у виду низ параметара наведених на страни 5 и 6 изјашњења друштва Emmezeta од 14.06.2021. године.

Према оцени Комисије, код примене препоручене цене овог друштва за потрошачку електронику (нарочито за телевизоре) набављену од друштва Roaming Electronics одлучујућу улогу је имала цена код других малопродаваца како је и изјавила запослена у друштву Emmezeta (ст. 4 записника о спровођењу ненајављеног увиђаја у друштву Emmezeta од 29.09.2021. године). У вези са садржином мејла означеног бројем 41 у Обавештењу појаснила је да приликом одређивања малопродајне цене увек претходно погледа малопродајне цене датог артикла на сајтовима својих конкурената. У вези са коришћењем услуге платформе „Кликер“ навела је да јој та платформа омогућава да не посећује сајт сваког конкурента посебно већ уз помоћ ове платформе може да види све цене својих конкурената.

У вези са наводима о садржини мејла означеног бројем 41 неопходно је истаћи да исти представља прилог 4 записника о спровођењу ненајављеног увиђаја у овом друштву тако да је странка могла да идентификује исти у целини јер јој је копија тог мејла остављена приликом спровођења ненајављеног увиђаја. Како из садржаја овог мејла произлази, пре него што је тражен одређен проценат RUC-а код преговора о набавној цени била је наведена табела друштва Roaming Electronics у којој су препоручене цене (акцијска и редовна) за два модела TCL телевизора 40" и 43" као и veleпродајна цена за 40" 21.992,67 и за 43" по 29.326. Дакле, препоручене цене су већ биле познате друштву Emmezeta као и veleпродајна цена при чему друштво тражи одређени проценат RUC-а који очигледно не произлази из veleпродајне и препоручене цене у табели. Како се примена препоручене цене подразумева ово друштво тражи снижење veleпродајне цене наводећи које veleпродајне цене би му одговарале да би са применом препоручене цене постигло жељену зараду. Уз то, поред достављене табеле у овом мејлу је садржана и констатација друштва Roaming Electronics да раде само in store јер су RRP цене далеко веће. Одговор друштва Emmezeta на све то је потврдан.

Из тог разлога није поклоњено поверење исказу запослене у друштву Emmezeta која је у вези са тражењем одређеног процента RUC-а у мејлу означеном бројем 41 навела да је то због тога што би малопродајна цена ових модела телевизора била виша од цена конкурената, па се обратила добављачу са циљем додатног снижавања veleпродајне цене. У ствари, тражила је већи проценат марже уз претпоставку примене препоручене цене за коју је била свесна да важи и за друге малопродавце. У том случају, добављач је спустио veleпродајну цену па чак и препоручену али само за продају у малопродајном објекту.

Када добављач тражи да се примени препродајна цена само у малопродајном објекту његовом купцу мора бити јасно да за ту продајну цену не би требало да сазнају конкуренти путем интернета, јер имају системе за праћење јавно доступних цена својих конкурената, да се не би обратили добављачу да интервенише због снижења цена једног од њих. Да су свесни зашто не треба да се објављују ниже цене од препоручених на својим веб страницама доказује и понашање сваког од њих. Наиме, свако од њих се бар једном обратио добављачу да интервенише код другог малопродаваца због објављене цене која је нижа од препоручене. У вези са овим неопходно је нагласити да купац треба да буде слободан да самостално одреди малопродајну цену у свом објекту као и малопродајну цену коју ће објавити на веб страници.

Из наведеног произлази да ово друштво самостално не одређује малопродајне цене и не узима у обзир све елементе који су набројани у изјашњењу од 14.06.2021. године у вези са мејловима означеним бројевима 1 и 35.

Неоснован је навод да на мејлове под бројевима 1 и 35 друштво Emmezeta није одговорило с обзиром на то да је мејл означен бројем 1 у вези са мејлом означеним бројем 37.

Дакле, у мејлу означеном бројем 1 од 10.04.2021. године, чији је предмет: Alpha 32AR2500, друштво Техноманија се жали повезаном друштву што је цена телевизора Alpha нижа код друштва Emmezeta од њене цене и од препоручене цене друштва Roaming Electronics. Иначе, из мејла означеног бројем 36 произлази да је препоручена цена за тај модел 27.999.

На тај мејл реагује друштво Roaming Electronics истог дана, мејлом означеним бројем 37, и интервенише код друштва Emmezeta објашњавајући му да нижа цена друштва Emmezeta за Alpha TV није само у малопродајном објекту већ иде и на веб страницу е-купи. Одговор друштва Emmezeta је да ће бити све решено.

Мејл означен бројем 38 приказује настављену комуникацију док мејл означен бројем 39 претходи комуникацији из мејла означеног бројем 37.

Осим поменуте комуникације ова два друштва (Roaming Electronics и Emmezeta) су комуницирала и мејлом означеним бројем 36 који носи датум 06.02.2017. године. У том мејлу друштво Roaming Electronics тражи од друштва Emmezeta **да се RRP на сајту стави на препоручене**. Следи табела са препорученим ценама за моделе Alpha TV 32AR1000, 32AR2000, 32AR2500 и друге, а у одговору друштва Emmezeta је да друштво Roaming Electronics сматра ту ствар решеном.

Полазећи од ове и претходне комуникације Комисија налази да је друштво Emmezeta исказало несумњиво намеру да заједно са друштвом Roaming Electronics одреди своју малопродајну цену Alpha телевизора, чиме су закључили рестриктивни споразум чији циљ је да заједно одреде малопродајну цену, па је неоснован навод да Комисија није доказала постојање те намере и циљ њихове комуникације.

Идентификовање које цене су биле препоручене и да ли су примењиване спада у утврђивање последица што није релевантно будући да је на интервенцију добављача да се примене препоручене цене друштво Emmezeta пристало као што је и преговарало о својој заради код набавне цене телевизора од добављача Roaming Electronics прихватајући препоручену цену као подразумевану и сложило се са тим да препродајна цена важи само за продају у малопродајном објекту, без објаве на веб страници. Уз то, неопходно је истаћи да закључење рестриктивног споразума треба посматрати одвојено од његовог извршења. Наиме, одредбом члана 68. став 1. тачка 2) Закона је прописано да се мера заштите конкуренције може изрећи ако се **закључи или изврши** рестриктивни споразум у смислу члана 10. овог закона. Како за рестриктивне споразуме по циљу није релевантна последица односно Комисија није обавезна да је утврђује то је довољно само закључење рестриктивног споразума по циљу.

Када друштво Emmezeta наводи да Комисија није урадила ценовну анализу и утврдила да ли су цене телевизора заиста биле више као резултат заједничког одређивања цена задире се у поље ефеката и последица рестриктивног споразума по циљу што Комисија није дужна да утврђује. Код рестриктивних споразума по циљу у питању је претпостављени негативан ефекат. Потврда томе је и следећа судска пракса.

У образложењу пресуде Управног суда I-1 У 19086/18 од 22.02.2019. године у случају одређивања цене у даљој продаји – Интерауто доо Чачак, наведено је, између осталог, „имајући у виду да одредбе наведених уговора, којима су утврђене цене, представљају повреду конкуренције по циљу, односно рестриктивне споразуме који су сами по себи забрањени, Управни суд налази да је правилан закључак туженог органа да Комисија није

била дужна да утврђује постојање ефеката, односно последица повреде конкуренције, правилно налазећи да само закључивање уговора који садржи одредбе које су рестриктивне по циљу, као у предметном случају, представља повреду конкуренције“.

Ако би се пошло од тога да су сви набројани елементи, како друштво Emmezeta наводи на страни 5 и 6 свог изјашњења од 14.06.2021. године, утицали на одређивање малопродајне цене, одговор друштва Emmezeta на интервенцију да врати цену која одступа од препоручене, не би био да ће бити све решено, већ да ће малопродајну цену самостално одредити у складу са параметрима који уобичајено утичу на формирање малопродајне цене. Поступање у складу са препорученом ценом користи малопродавцу јер је свестан да је та цена препоручена и другим малопродавцима и да је стратегија добављача да је се сви придржавају, што доприноси и самим малопродавцима јер не морају да се такмиче и спуштају цену. Када ипак неко од њих жели да спусти цену да би повећао продају, ту су други малопродавци да то дојаве добављачу како би интервенисао или то уочава сам добављач који прати цене својих купаца, директно или преко свог повезаног друштва. У овом случају интервенисало је друштво Техноманија преко свог повезаног друштва али и друштво Emmezeta је интервенисало у другом случају (мејл означен бројем 43). У вези са тим мејлом запослена у друштву Emmezeta је објаснила да се радило о „рођенданској“ акцији а да је уочила да је на веб страници друштва WinWin прецртана цена овог модела од 26.656 и наведена иста цена као и код друштва Emmezeta због чега је револтирана послала предметни мејл са знаком питања.

Краткотрајна рекламна кампања организована са добављачем, која се не понавља често, може бити дозвољена али у конкретном случају садржина свих изнетих мејлова потврђује да је стратегија друштва Roaming Electronics била свеукупна примена препоручене цене у даљој продаји потрошачке електронике на територији Републике Србије а нарочито се примењивала у вези са телевизорима Alpha, у ком контексту се не може говорити о појединачној краткотрајној кампањи. Даље, друштво WinWin је могло да се самостално прилагоди цени свог конкурента - друштва Emmezeta што је вероватно и био случај, а што регуларно не оправдава акцију другог малопродавца да у том случају интервенише код добављача. Међутим, друштво Emmezeta је очигледно било свесно коме треба да се обрати и ко интервенише у случају снижења цене конкурента јер је то била уобичајена пракса, примењивана и од свих осталих малопродаваца – странака у поступку. Да је заиста добављач одговоран за интервенције на иницијативу малопродаваца за уједначавање цена потврђује његов одговор да решава ову ситуацију.

Са тим у вези је и навод друштва Emmezeta да би само претња санкцијом чинила противправним поступање добављача и малопродавца када добављач затражи да се на веб страници примени препоручена цена а малопродавац се с тим сложи (мејл означен бројем 36). По оцени Комисије, санкција није неопходна да би се примена препоручене цене у даљој продаји сматрала противправном него представља једну од форми у којој се примена препоручене цена под претњом санкцијама сматра повредом конкуренције.

Како из мејлова означених бројевима 36 и 37 произлази да се друштво Emmezeta не противи примени препоручене цене већ наводи: „сматрај решеним” или „не брини, биће све решено” није било потребе да дође до враћања робе као потенцијалне санкције друштва Roaming Electronics за случај непримењивања препоручене цене.

Неоснован је навод да из мејла означеног бројем 40 не произлази да се друштво Emmezeta обавезало на примену ниже цене за модел 55 од 39.999 РСД и да ће је одредити баш у том износу. Када је друштво Roaming Electronics у одговору од истог дана дало износ новог улаза уз констатацију да је баш велики минус и да треба времена да се смисли нешто те да до краја

недеље може овако друштво Emmezeta је одговорило да је за сада ок. Према томе, прилагођена је набавна цена да би малопродајна цена била 39.999. дин, бар у тој недељи о којој се у наведеном мејлу говори. Уколико купац не одлучује о својој малопродајној цени већ је то препоручена цене од стране добављача једино што може да уради јесте да утиче на снижење велепродајне цене да би примењујући препоручену цену одржао своју зараду.

Неосноване су примедбе да мејлови означени бројевима 40-42 представљају уобичајено преговарање око висине набавне цене с обзиром на то да се у ствари воде преговори о висини марже купца тј. малопродавца. У вези са тим, неопходно је истаћи да мејл означен бројем 42 садржи табелу 6 модела телевизора Alpha и њихове препоручене цене (RRP), док мејл означен бројем 41 садржи табелу 2 модела телевизора TCL и њихове препоручене цене (RRP) а даља комуникација се одвија око RUC-а. Уколико је гарантовање минималне марже купца један од начина да се одреди цена у даљој продаји од стране добављача, при чему је препоручена цена увек позната, јасно је да купац само одлучује да ли се уклапа у гарантовану маржу а ако се не уклапа, тражи спуштање набавне цене како би одржао маржу с обзиром на то да се примена препоручене цене подразумева. Малопродајна цена и зарада малопродавца су ствар његове пословне одлуке и код преговора о набавци робе само је набавна цена та око које се преговара, уз друге услове трговине.

Најзад, и само друштво Emmezeta за мејлове означене бројевима 40-42, поред већ наведеног, **истиче „да представљају комуницирање око висине препоручене цене ради боље продаје производа”** а то је управо цена око које добављач и купац немају потребе да преговарају. Наиме, ако је препоручена продајна цена у сваком ценовнику овог добављача и ако у сваком тренутку сваки његов купац има податак о препорученој продајној цени свако даље комуницирање око висине препоручене цене је проблематично са становишта правила о заштити конкуренције јер се може схватити као утицај добављача на примену препоручене цене нарочито ако је у питању тако значајан добављач и ако већина малопродаваца примењује препоручену цену. Стога је Комисија основано претпоставила, а у предметном поступку и утврдила и доказала постојање злоупотребе института „препоручене цене“ која се услед тога своди на одређивање цене у даљој продаји. Наиме, неспорно је да са аспекта заштите конкуренције није забрањено навођење препоручене малопродајне цене од стране добављача. Међутим, уколико се утврди да није реч о пукој препоруци, већ да је реч о цени за коју постоји обавеза и/или договор за њену примену и механизам праћења и контроле њеног поштовања као и финансијски подстицај за примену препоручене цене, више се не може говорити о „препорученој цени“ већ о одређивању цене у даљој продаји.

Неоснован је приговор да се у вези са садржином мејла означеног бројем 37 не разазнаје око чега се комуницира и да се не види шта то треба да реши друштво Emmezeta. Већ је објашњено да је тај мејл одговор на мејл означен бројем 1 и да се односи на то да друштво Emmezeta врати цене за моделе телевизора марке Alpha, нарочито модел 32AR2500 јер су му ниже од препоручених које је друштво Техноманија применило и уочило његове ниже цене. Мејлом означеним под бројем 37 наставља се комуникација између друштва Roaming Electronics и Emmezeta али је претходно друштво Emmezeta одговорило да ће бити све решено око враћања цене модела 32AR2500 и 32AR2000. Наиме, комуникација се наставља око тога што цена телевизора марке Alpha није означена само у малопродајном објекту друштва Emmezeta, већ је објављена и на веб страници е-купи, а за коју је утврђено да је нижа од препоручених цена. Дакле, ако на молбу или захтев да се на веб страници стави RRP друштво Emmezeta одговара да ће бити све решено и да не брину произлази да су се несумњиво разумели око чега се договарају.

Довођењем у везу садржине свих изнетих мејлова који се односе на комуникацију друштва Roaming Electronics и Emmezeta о примени препоручене цене, утврђивању марже купца

(Emmezeta), ограничавању могућности да се преко интернета оглашавају ниже цене, или везивању прописане препродајне цене за препродајну цену конкурената Комисија закључује да је њихов циљ и намера да заједнички одреде малопродајне цене друштва Emmezeta, бар када су телевизори добављача друштва Roaming Electronics у питању, а нарочито Alpha бренд.

Што се тиче предлога друштва Emmezeta за прекид поступка исти је неблаговремен. Наиме, одредбом члана 58. став 1. Закона прописано је да Комисија може донети закључак о прекиду поступка испитивања повреде конкуренције, којим се одређује мера из члана 59. Закона, ако странка, на основу садржине закључка о покретању поступка, односно чињеница утврђених у поступку, поднесе предлог обавеза које је спремна добровољно да преузме ради отклањања могућих повреда конкуренције, са условима и роковима за извршење мере. Одредбом става 2. прописано је да предлог из става 1. овог члана, странка може да стави најкасније пре пријема обавештења из члана 38. став 2. овог закона. Како је предлог поднет након што је друштво Emmezeta примило Обавештење дана 31.05.2021. године, о чему је потврда доставница у списима предмета, што је супротно одредби члана 58. став 2. Закона, предлог је одбачен решењем Комисије број 4/0-01-177/2021-24 од 02.07.2021. године, са наведеним образложењем.

Неоснован је захтев друштва Emmezeta да се код евентуалног изрицања мере заштите конкуренције пође као у пракси Европске уније од релевантног прихода а не укупног прихода будући да је одредбом члана 7. Закона прописано који приходи су полазна основа - укупни годишњи приход пре опорезивања, за обрачунску годину која претходи години у којој је покренут поступак. Уз то, одредбом члана 68. став 1, тачка 2) Закона прописано је да ће се учеснику на тржишту одредити мера заштите конкуренције, у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини највише 10 % од **укупног годишњег прихода оствареног на територији Републике Србије** и, обрачунатог у складу са чланом 7. овог закона, ако закључи или изврши рестриктивни споразум у смислу члана 10. овог закона, односно рестриктивни споразум који није изузет у смислу члана 60. овог закона.

У вези са овим Комисија констатује да се и сама позива на правила и праксу Европске уније с обзиром на то да је Закон у највећем делу усаглашен са правилима Европске уније али се на та правила не позива нити се може позивати уколико се домаћи прописи не подударaju са европским.

Неоснована је тврдња да Комисија није имала у виду анализу тржишта потрошачке електронике. Неспорно је да код техничких уређаја долази до застаривања модела и да произвођачи улажу у напредније дизајниране, технички комплексније и ефикасније уређаје. У том контексту објашњење за price protection од стране друштва Emmezeta није прихватљиво. Наиме, продаја производа потрошачке електронике по нижој цени уколико је у питању старији модел и смањивање набавне цене у вези са тим јесте прихватљиво као пословна политика малопродаваца при чему је и ценовна подршка добављача у том случају такође прихватљива. Међутим, и у том случају малопродавац би требало самостално да одреди цену по којој жели и може да прода старији модел производа а не да добија одређену ценовну подршку само уколико испрати препродајну цену коју је добављач утврдио, уз достављање доказа о томе.

Код навода друштва Emmezeta у вези са посредним доказивањем Комисија оцењује да у погледу појединих расположивих доказа за утврђивање повреде конкуренције на страни овог друштва располаже директним доказом што представљају нарочито мејлови означени бројевима 36 и 37.

У погледу навода о јединственој континуираној повреди Комисија оцењује да се ради о тзв. јединственој и континуираној повреди конкуренције (single and continuous infringement). Наиме, ако скуп различитих радњи предузетих од различитих странка представљају део једног плана, односно једне пословне политике учесника на тржишту, који за циљ суштински имају повреду конкуренције, такви поступци се могу сагледати као јединствена и континуирана повреда конкуренције. Другим речима, то значи да у конкретном случају не постоји серија повреда конкуренције, односно више рестриктивних споразума иако је сваки од малопродаваца, овде странака у поступку, био у појединачном уговорном и пословном односу са добављачем, друштвом Roaming Electronics, у погледу набавке потрошачке електронике због тога што су сви они заједно подржавали стратегију добављача о директном или индиректном одређивању цена у даљој продаји и својим учешћем у истој, у мањој или већој мери, дали допринос у њеном остварењу.

Што се тиче околности од утицаја на одмеравање мере заштите конкуренције Комисија оцењује да није ограничила странку да брани своје легитимне интересе већ јој је дала прилику да изнесе све околности које могу бити од утицаја на евентуално одређивање мере заштите конкуренције, што странка није учинила у потпуности. Кад је реч о тежини повреде конкуренције она је већ класификована Смерницама Комисије од 19.05.2011. године.

Најзад, мањи број доказа никако не значи аутоматску неодговорност странке за коју је мањи број доказа везан посебно имајући у виду да садржина неколико описаних мејлова који се односе на друштво Emmezeta недвосмислено потврђују да се њено понашање подудара са понашањем осталих малопродаваца - странака у поступку у вези са одређивањем цене у даљој продаји за потрошачку електронику набављену од стране друштва Roaming Electronics, нарочито када су у питању телевизори.

У погледу приговора о неизвођењу других доказа Комисија оцењује да су према околностима случаја све одлучне чињенице утврђене писменим доказним средствима у којем случају саслушање странака није неопходно. Како је прописано одредбом члана 134. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС” бр. 18/2016 и 95/2018 –аутентично тумачење) усмена изјава странке може да се узме ако чињеница не може да се утврди другим доказима. Како предмет обилује писменим доказима који су расветлили чињенично стање то је оцењено да није целисходно саслушавати странке. Према одредбама члана 109. Закона о општем управном поступку овлашћено службено лице заказује усмену расправу када у поступку учествују противне странке или када мора да се изврши увиђај или саслуша сведок или вештак. Ниједна од наведених околности није испуњена а није ни било предлога странака у овом смислу, из ког разлога није одржана усмена расправа.

Аргументација Комисије на наводе друштва XLS

Комисија је након анализирања изјашњења друштва XLS, као и остале чињеничне грађе која се односи на ово друштво, оценила да су у конкретном случају малопродајне цене потрошачке електронике друштва XLS набављене од друштва Roaming Electronics одређене од стране друштва Roaming Electronics и XLS, а не самостално од стране друштва XLS.

Полазећи од мејла означеног бројем 44 произлази да се одређени производи - play station продају по RRP ценама а да се подршка за смањење цена добија ако се RRP обори. Ово је закључено на основу тога што је друштво XLS добило табелу са пет производа - play station и њиховом акцијском MP и RRP, при чему обарање RRP значи обарање на акцијску MP да би дошло до подршке од 3.600 по сваком продатом производу. У том мејлу је на крају наведено да је услов за КО да се пошаље оборен RRP на веб-у купца или у радњи. Управо из тог разлога наведен је акцијски МП да би се знало која је нова малопродајна цена. Стога, није

прихватљиво објашњење да је друштво XLS самостално одлучивало да ли ће, и у којој мери, додатно спустити цену током акције.

Мејл означен под бројем 49 је директно финансијско подстицање ради примене препоручене продајне цене (**иди на 89.990, даћу ти још 3% бољу цену**). Подстицај за примену препоручене цене представља форму одређивања цена у даљој продаји.

Што се тиче мејла означеног бројем 51 није релевантно колико минута је дискутовано о RRP већ да је дискутовано о RRP.

Када се говори о проценту марже купца који је договорен као што је то случај у мејлу означеном бројем 57 то значи да су у ствари договорене veleпродајна и RRP цена те да је фактурна разлика у цени 15%. Уколико се добављач и купац договарају о проценту марже купца то је начин да се индиректно одреди малопродајна цена.

Такође, прилагођавање новој veleпродајној цени у смислу одређивања малопродајне цене мора бити остављено на вољу малопродавцу. У конкретном случају процес је обрнут, мења се RRP а затим veleпродајна цена, што је у функцији одржавања договорене марже. **У мејлу означеном бројем 60 наглашава се да су нове RRP валидне у табели. У мејлу означеном бројем 56 тражи се промена RRP цене на web-у за одређене моделе што подразумева и бољу цену ка друштву XLS. Када друштво Roaming Electronics доставља нове VP и MP наводи колики процент марже има друштво XLS (мејл 50).** Навођење МП цена од стране добављача у контексту целе стратегије одређивања цене у даљој продаји потрошачке електронике не може бити схваћено као препоручена малопродајна цена јер то није назначено као што није назначено ни да је необавезујућа.

Као што је већ образложено, не мора купац да трпи притисак да би применио препоручене цене када је тако значајан добављач у питању и када је купац свестан да препоручена цена важи и за остале купце и да ће је генерално примењивати а ако и одступе, може се ослонити на добављача да ће интервенисати да се врате цене јер тако функционише тржиште потрошачке електронике, бар кад је реч о производима овог добављача. Уз то, за промену малопродајне цене се одобрава финансијски подстицај у виду књижног одобрења.

Уз то, неопходно је нагласити у колико мејлова је добављач поновио да гарантује поштовање RRP и да важи заштита лагера за званичне промене VP/MP цене. Гаранција поштовања RRP значи да добављач гарантује да ће је и други купци примењивати па је тако свако до њих свестан да ће добављач интервенисати у случају одступања с обзиром на то да се ради о гаранцији а што малопродавцима користи јер не морају да спуштају цене да би били конкурентнији. Заштита лагера је важила за случај промене задате MP или RRP цене тако да није прихватљиво објашњење да је то начин да добављач изједначи набавне цене за малопродавце којима је у кратком временском размаку (60 дана) продао исти производ по различитим ценама, из разлога што је у међувремену дошло до смањења тражње за тим производом. Ретроактивни попуст на набавну цену за производе који су непродати због застарелости модела производа, који се могуће више и не производи, јесте прихватљив, али и у том случају малопродавац треба самостално да одреди цену.

У мејлу означеном бројем 50 друштво XLS се **два пута** обраћа друштву Roaming Electronics достављајући му линк свог конкурента - друштва Gigatron. Разлог за то није да добије повољнију veleпродајну цену, како друштво XLS наводи, већ да утиче на друштво Roaming Electronics као гаранта RRP-а да то друштво итервенише да друштво Gigatron врати препоручене цене. У том случају ни друштво XLS не мора да снижава своју малопродајну

цену. Потврда оваквом схватању наведеног мејла јесте и одговор друштва Roaming Electronics који два пута обећава да ће друштво Gigatron изменити односно вратити цене.

Обим промета између ова два друштва као и тржишни удео друштва XLS није од значаја за ову врсту повреде конкуренције која је забрањена без обзира на величину тржишног удела и без обзира на ефекат не релевантном тржишту.

Комисија је ценила и све друге наводе странка али је нашла да нису од утицаја за другачију одлуку.

Полазећи од тога да је смисао одредбе члана 10. Закона да сваки учесник самостално одређује своју пословну политику из описаног чињеничног стања произлази да су друштва Roaming Electronics и његови купци који су странке у поступку одређивали малопродајне цене за производе потрошачке електронике чији је дистрибутер друштво Roaming Electronics.

До оваквог закључка Комисија је дошла на основу брижљиве оцене сваког доказа посебно и свих доказа посматраних у целини, имајући у виду електронску комуникацију странака, изјашњења представника странака током спровођења ненајављеног увиђаја, других одузетих докумената том приликом и изјашњења странака током поступка и на достављено Обавештење. Код изјашњења странака неопходно је нагласити да се две странке нису изјасниле на Обавештење из чега произлази да су прихватиле утврђено чињенично стање изнето у Обавештењу, а на шта су странке упозорене у Обавештењу. Ради се о друштвима Gigatron и Tehnomedia, чија изјашњења у току поступка су схваћена као признање предметне повреде конкуренције. Слично поступање се односи и на друштво Roaming Electronics чије изјашњење током поступка је такође схваћено као признање повреде конкуренције, која је како ово друштво наводи учињена због недовољно знања из ове области.

Комисија констатује да друштва Emmezeta и XLS, својим изјашњењима, нису довела у сумњу утврђено чињенично стање у Обавештењу.

На основу свега изложеног Комисија је оценила да описана понашања изражавају форме директног и индиректног одређивања цена у продаји производа потрошачке електронике чији је увозник/дистрибутер друштво Roaming Electronics уз учешће купаца друштва Roaming Electronics, малопродаваца (Gigatron, Tehnomedia, Emmezeta и XLS) који су се сагласили са утврђеном препродајном ценом и утврђеном минималном маржом уз подстицај и књижна одобрења од стране добављача, као и са ограничавањем могућности да се преко интернета оглашавају ниже цене те учествовали у томе да се везује прописана препродајна цена за препродајну цену конкурената.

На овакво чињенично стање примењене су одредбе члана 10. Закона. Наиме, одредбом члана 10. став 1. Закона прописано је да су рестриктивни споразуми - споразуми између учесника на тржишту који имају за циљ или последицу значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције на територији Републике Србије. Ставом 2. је прописано да рестриктивни споразуми могу бити уговори, поједине одредбе уговора, изричитих или прећутних договори, усаглашене праксе, као и одлуке облика удруживања учесника на тржишту, међу којима су и они којима се нарочито непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или други услови трговине.

Ставом 3. је прописано да су рестриктивни споразуми забрањени и ништави, осим у случајевима изузећа од забране у складу са овим законом.

Следи да се описани акти и радње странака у поступку подводе под рестриктивни споразум који за циљ или последицу има значајано ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције на територији Републике Србије из члана 10. став 1. и 2. тачка 1) Закона, који је забрањен и ништав. У складу са одредбом члана 14. став 2. Закона ако је циљ вертикалног споразума одређивање цене исти није дозвољен ни ако се ради о споразуму мањег значаја, па као такав не би могао бити изузет од забране.

На основу изнетог одлучено је као у ставу I. диспозитива решења.

Будући да је предметни рестриктивни споразум из члана 1. Закона, који није изузет од забране, ништав и забрањен ex lege то је донета одлука као у ставу II. диспозитива решења.

Чланом 68. Закона је прописано да ће се учеснику на тржишту одредити мера заштите конкуренције, у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини највише 10% од укупног годишњег прихода оствареног на територији Републике Србије, обрачунатог у складу са чланом 7. Закона, ако закључи или изврши рестриктивни споразум у смислу члана 10. Закона, односно рестриктивни споразум који није изузет од забране у смислу члана 60. Закона.

Мера заштите конкуренције

С обзиром на утврђену повреду конкуренције и одредбу члана 68. Закона Комисија је приступила одређивању мере заштите конкуренције странкама у поступку против којих није обустављен поступак.

Приликом утврђивања висине износа мере заштите конкуренције примењују се одредбе члана 57. став 2. Закона и одредбе Уредбе о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за одређивање тих мера („Службени гласник РС“, бр. 50/2010, у даљем тексту: Уредба).

Чланом 57. став 2. Закона прописано је да се приликом одређивања висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције, у обзир узимају **намера, тежина, последице и трајање утврђене повреде конкуренције.**

Методологија одмеравања висине изречене мере утврђује се Смерницама Комисије за примену наведене Уредбе, од 19.05.2011. године.

Сходно члану 7. став 1. Закона, годишњи приход учесника на тржишту утврђује се у висини укупног годишњег прихода пре опорезивања, за обрачунску годину која претходи години у којој је покренут поступак. Као укупан годишњи приход за 2019. годину узимају се приходи из Биланса успеха објављеног у Регистру Агенције за привредне регистре тако што се сабирају пословни приходи, остали приходи и финансијски приходи остварени на територији Републике Србије. Укупни годишњи приход друштва Roaming Electronics остварен на територији Републике Србије, који може бити основ за израчунавање мере заштите конкуренције, је 7.331.853.000 РСД. Комисија је дошла до различитог износа од оног који ово друштво наводи за полазну основу за израчунавање мере заштите конкуренције. Комисија оцењује да је то због тога што друштво Roaming Electronics није узело у обзир приходе из ставки: остали приходи и финансијски приходи. Према јавно објављеним подацима Агенције за привредне регистре укупан годишњи приход остварен на територији Републике Србије износи за следећа друштва како следи: Tehnomedia - 2.669.790.000,00 РСД,

XLS - 1.150.102.000,00 РСД, Gigatron - 8.408.319.000,00 РСД и Emmezeta - 3.453.065.000,00 РСД.

Што се тиче **тежине повреде** конкуренције иста спада у веома тешку повреду конкуренције као рестриктивни споразум којим се непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или други услови трговине. Таква врста повреде је класификована Смерницама Комисије из 2011. године као веома тешка повреда.

Код **трајања могуће повреде** конкуренције констатује се да најранији мејлови из којих произлазе акти и радње одређивања препродајних цена потичу из 2017. године код свих странака иако је код неких странака уочено неколико мејлова који говоре о повреди конкуренције и у ранијем периоду, 2015. и 2016. година. Код друштва Emmezeta кореспонденција са друштвом Roaming Electronics у вези са одређивање цена у даљој продаји датира из 2017, 2019. и 2020. године.

За утврђивање **постојања намере** код рестриктивних споразума по циљу довољно је да се из самог споразума јасно уочава циљ који учесници у споразуму желе постићи закључењем таквог споразума па да се закључи да је учињен са јасно израженом намером да се значајно ограничи и наруши конкуренција и свешћу о неминовности њеног настанка.

Недостатак намере који су странке већином истицале у вези са непознавањем прописа у овој области није прихватљиво с обзиром на садржаје свих описаних мејлова где је несумњиво свим малопродавцима било јасно да ако се придржавају препоручених цена, имаће уједначене цене и неће морати да се такмиче на малопродајном тржишту, при чему могу да одржавају више цене него што би биле у условима да се такмиче. Одређивање цена у даљој продаји омогућава већу зараду како добављачу тако и његовим купцима. Намера изражена у описаним мејловима показује да су били свесни циља који проистиче из њихове комуникације у вези са одређивањем цена у даљој продаји и желели су да се циљ оствари, Тако јасно изражена намера се не уочава код друштва Emmezeta с обзиром на то да је њена комуникација са друштвом Roaming Electronics о одређивању цена у даљој продаји, иако усмерена на исти циљ, спорадична.

Комисија подржава напоре странака да ангажују стручњаке на изради приручника и одржавању тренинга запослених ради упознавања са правилима о заштити конкуренције а посебно у вези са наведеном повредом конкуренције што би требало да резултира одвраћањем од чињења таквих будућих повреда али их не може узети као олакшавајућу околност.

Ко што је већ напоменуто **последнице** нису релевантне код ове врсте повреде конкуренције.

Остале околности се односе на све странке као што је околност да претходно није утврђено да су повредили конкуренцију. Такође, за све странке се може констатовати да су сарађивале у поступку. Међутим, уобичајена сарадња под претњом санкцијама се не сматра сарадњом која се узима као олакшавајућа околност већ је потребно да се ради о неуобичајној сарадњи. У вези с тим констатује се да су три странке у поступку показале неуобичајену сарадњу будући да су њихова изјашњења протумачена као признање потврђено и тиме што нису одговориле на Обавештење односно нису дале исцрпније изјашњење из чега произлази да су се сагласиле са утврђеним чињеничним стањем, што је допринело ефикаснијем и економичнијем окончању поступка. У питању су друштва Roaming Electronics, Gigatron и Tehnimedia. Околност неуобичајене сарадње на страни ова три друштва је узета у обзир код одређивања мере заштите конкуренције.

У погледу трајања повреде конкуренције, а имајући у виду да је реч о повреди која је третирана као јединствена и континуирана повреда, констатује се да су прикупљени докази о комуникацији из које произлази да су радње које представљају одређивање цена у даљој продаји **трајале најмање три године у односу на све странке у поступку** за које је утврђено да су учиниле повреду конкуренције.

Полазећи од претходно утврђених околности Комисија је у складу са Смерницама одредила основни износ множењем фактора тежине повреде са фактором трајања повреде за сваку странку у поступку понаособ. Надаље је, на основу Уредбе о критеријумима и Смерница, утврђивала постојање евентуалних осталих критеријума за увећање, односно смањење основног износа мере заштите конкуренције.

Комисија је за друштва **Roaming Electronics, Tehnomedia, Gigatron и XLS** у конкретном случају утврдила постојање отежавајућих околности које утичу на увећање основног износа мере заштите конкуренције. Наиме, како је за наведена друштва утврђено да су континуирано учествовала у праћењу малопродајних цена конкурената на тржишту и пријављивала одступања малопродаваца од договорених цена у циљу њихових изједначавања, **Комисија је наведено оценила као намеру да се учини повреда конкуренције.** Поред наведеног друштво Roaming Electronics, као увозник/дистрибутер и добављач производа, контролисало и утицало на малопродавце како би примењивали малопродајне цене које је друштво Roaming Electronics препоручивало, што Комисија сматра подстрекивањем других учесника на тржишту на вршење радњи које за циљ или последицу имају или могу да имају значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције. Ово нарочито и из разлога што је утврђено да друштво Roaming Electronics није активно на тржишту малопродаје, тако да његов утицај на малопродајне цене на тржишту не може имати објективно пословно објашњење.

У погледу друштва **Emmezeta** Комисија је утврдила да је ово друштво са добављачем спорадично договарало износ марже, сагласило се са прихватањем препоручене цене од стране друштва Roaming Electronics и са тим да уједначава цене са осталим малопродавцима те да не објављује нижу цену од препоручене на веб страници, тако да је утврђено да је ово друштво учествовало у повреди конкуренције, с тим да је констатовано **одсуство јасно изражене намере да се повреда конкуренције учини.**

Комисија је узела у обзир и све околности које имају карактер олакшавајућих околности (нехат и сарадња са Комисијом), а посебно је ценила и имала у виду све наводе странака који се односе на критеријуме на основу којих се основни износ може умањити. Комисија је оценила да се поднесак друштва **Roaming Electronics** и Техноманија од 26.03.2021. године, **Gigatron** од 04.03.2021. године, и **Tehnomedia** од 27.04.2021. године, могу схватити као признање повреде конкуренције и **узела је наведено у обзир као сарадњу са Комисијом** која је допринела економичности поступка и бржем окончању истог.

На претходно описани начин утврђени су новчани износи мере заштите конкуренције као што је дефинисано у ставу III диспозитива овог решења.

Размотрени су и сви други наводи и докази које су странке у поступку изнеле у вези са околностима од значаја за одређивање мере заштите конкуренције, али је оцењено да нису од утицаја на другачије чињенично стање.

Полазећи од укупног годишњег прихода ова два друштва оствареног на територији Републике Србије у 2019. години, а применом чл. 57. ст. 2. и 68. став 1. тачка 2) Закона и чл. 3. тачка 1) Уредбе, критеријума и свих околности у конкретном случају, при чему је

коришћена и методологија формулисана у Смерницама Комисије, утврђен је износ мере заштите конкуренције следећим друштвима и то:

- Предузећу за трговину и услуге Roaming Electronics d.o.o. Враћар, износ од 14.663.706,00 РСД (словима: четрнаестмилионашестстотинашездесеттрихиљадеседмстотинашестдинара);
- XLS d.o.o. Београд (Zemun), износ од 575.051,00 РСД (словима: петстотинаседмдесетпетхиљадапедесетједандинар);
- Gigatron d.o.o. Београд, износ од 4.204.160,00 РСД (словима: четиримилионадвестотинечетирихиљадестошездесетдинара);
- Tehnomedia Centar doo Зајечар, износ од 1.334.895,00 РСД (словима: једанмилионтристотинетридесетчетирихиљадеосамстотинадеведесетпетдинара) и Emmezeta Србија, Београд, износ од 690.613,00 РСД (словима: шестстотинадеведесетхиљадашестстотинатринаестдинара).

Констатује се да ниједна мера заштите конкуренције изречена у облику обавезе плаћања новчаног износа не прелази износ 10% и више од укупног годишњег прихода оствареног на територији Републике Србије, обрачунатог у складу са чланом 7. Закона.

На основу одредбе члана 57. став 3. Закона, којом је прописано да се наплата новчаног износа одређене управне мере врши у корист буџета Републике Србије, одлучено је као у ставу IV диспозитива овог решења.

Оцењујући финансијску снагу учесника на тржишту, којима је одређена мера заштите конкуренције у облику обавезе плаћања новчаног износа, а према јавно доступним подацима који потврђују њихову финансијску способност у моменту одређивања мере заштите конкуренције, нарочито имајући у виду висину новчаног износа одређене мере, у ставу V диспозитива овог решења утврђен је у конкретном случају као оправдан и разуман најдужи рок за поступање по обавези плаћања мере заштите конкуренције предвиђен чланом 4. став 1. Уредбе о критеријумима за одређивање износа мере заштите конкуренције, под претњом принудног извршења у складу са чланом 57. став 4. Закона.

На основу изнетог, Савет Комисије је одлучио као у ставу V и VI диспозитива овог решења.

Сходно члану 59. став 1. Закона, а у вези са мерама које имају за циљ отклањање утврђене повреде конкуренције, односно спречавање могућности настанка исте или сличне повреде, давањем налога за предузимање одређеног понашања или забране одређеног понашања (мере понашања), одлучено је као у ставу VII диспозитива овог решења.

Како је Комисија оценила да се поступак против друштва Техноманија обуставља, на основу члана 101. Закона о општем управном поступку одлучено је као у ставу VIII диспозитива овог решења.

С обзиром на то да је Комисија закључила да је повреда конкуренције из става I диспозитива овог решења учињена и од стране друштва Emmezeta и XSL одбила је њихов захтев за обуставу поступка. На основу наведеног, одлучено је као у ст. IX и X диспозитива овог решења.

С обзиром на одредбу члана 40. став 1. Закона одлучено је као у ставу XI диспозитива овог решења.

Упутство о правном средству:

Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду у Београду, Немањина 9, у року од 30 дана од дана достављања решења.

За подношење тужбе плаћа се судска такса у износу од 390 динара прописана Законом о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/1994, 53/1995, 16/1997, 34/2001 - др. закон, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 - др. закон 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014, 106/2015 и 95/2018).

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Небојша Перић